

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
BİLİM DALI
(EĞİTİM EKONOMİSİ VE PLANLAMASI PROGRAMI)

ÖĞRENCİLERİN ÖZEL DERSHANELERE GİTME
NEDENLERİ İLE ÖZEL DERSHANELERDE ALDIKLARI EĞİTİME
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(Ankara İli Sincan İlçesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erzan CENK

Danışman: Yrd.Doç. Dr. Hasan Hüseyin AKSOY

Ankara
Kasım, 2005

Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü'ne,

Bu alışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan.

Üye

Üye (Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

...../ / 2005

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Özel Öğretim Kurumları arasında bulunan ve özellikle son yıllarda sayıları giderek artan özel dersaneler konusunda çok az çalışmalar yapılmıştır. Bu nedenle, “öğrencilerin dersanelere gitme nedenleri ile özel dersanede aldıkları eğitime ilişkin görüşleri” tez konusu olarak seçilmiştir.

Araştırma, beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi tartışılmış ve sınırlılıkları verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde ilgili alanyazın yer almaktadır. Diğer bölümler ise, araştırmanın yöntemi, araştırmadan elde edilen bulgular, yorumlar ve araştırmanın sonuçları ve önerilerden oluşmaktadır.

Araştırmanın her sürecini titizlikle inceleyen, yardım ve katkılarını esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin AKSOY başta olmak üzere Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalının değerli öğretim üyelerine, ders ve tez aşamasında her zaman bana destek olan eşim Selver CENK'e teşekkür ederim.

Erzan CENK

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN ÖZEL DERSHANELERE GİTME NEDENLERİ İLE ÖZEL DERSHANEDE ALDIKLARI EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

(Ankara İli Sincan İlçesi Örneği)

Cenk, Erzan

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin Aksoy

Kasım 2005, 100+ xii sayfa

Bu araştırma, öğrencilerin özel dershanelere gitme nedenleri ile özel dershanede aldıkları eğitime ilişkin görüşleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Ankara'nın Sincan ilçesindeki 2004 – 2005 eğitim öğretim yılında üniversiteye hazırlanmak amacıyla dershaneye giden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılacak öğrencilerin belirlenmesinde küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerini belirleyebilmek için araştırmacı tarafından geliştirilen beşli Likert tipinde hazırlanmış anket kullanılmıştır.

Elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS programında analizleri yapılmıştır. İki grubun görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için ilişkisiz örneklemler için t-testi; üç ve fazlası grubun görüşleri arasındaki fark normal dağılım çıkmadığından anlamlılığını test etmek için Ki-Kare testi uygulanmıştır.

Araştırmanın başlıca bulgularına göre, öğrencilerin gittikleri dershanelerden memnun oldukları; üniversite sınavını kazanamama durumunda ise yine dershaneye gideceklerini belirtmişlerdir. Özel dershanelere giden öğrenciler üniversite sınavını kazanmak için test tekniği ve dershaneye gitmeyi zorunluluk olarak görmektedirler. Ayrıca özel dershanelerdeki rehberlik servislerinin kendilerine her türlü konuda yardım ettiklerini belirterek, lisedeki eğitime göre, dershanelerde verilen eğitimin daha "etkili" olduğunu düşünmektedirler.

ABSTRACT

THE VIEWS OF THE STUDENTS PREPARING FOR UNIVERSITY EXAMS ON REASONS TO ATTEND PRIVATE COURSES AND THE EDUCATIONAL QUALIFICATION OF THOSE COURSES

(The Case of District of Sincan, Ankara)

Cenk, Erzan

Master, Division of Educational Sciences

Supervisor: Assistant Prof. Hasan Hüseyin Aksoy

November 2005, 100 + xii pages

This study intends to find out the views of the students, who are preparing for university entrance exams, on the reasons of their attendance to private courses, as well as on the quality level of education they receive in such courses.

The research was organized as a survey type research. The subject of the study is been students attending private courses for university entrance exams in Sincan, during 2004 – 2005 education year. “Sampling method” was applied to find students. To find out the views of the students a 5-Likert questionnaire prepared by the researcher was used.

The data was transferred to the computer and analyzed by SPSS program. T-test for unrelated samples was used to test the rationality of the difference of opinions between the two groups, while chi-square test was used to test the one between three or more groups.

Basic findings of the research suggest that students are satisfied with the private courses and even if they do not pass the exam they will attend these courses again. Attendees of these courses see them as mandatory instruments to pass the exam and get acquainted with the test techniques. They tell that advisory services in private courses provide assistance on all issues and consider the quality of education higher than it is in high schools.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	x
ŞEKİL LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM	
1. GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amaç.....	7
Önem.....	8
Sınırlılıklar.....	8
Tanımlar.....	9
2. İLGİLİ ALANYAZIN.....	10
Tarihsel Gelişim.....	10
Özel Dershaneler İle İlgili Mevzuat.....	16
Kalkınma Planlarında Özel Dershaneler.....	17
Milli Eğitim Şuralarında Özel Dershaneler.....	20
İlgili Araştırmalar.....	22
3. YÖNTEM	26
Araştırmanın Modeli.....	26
Evren ve Örneklem.....	26
Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması.....	27
Verilerin Analizi.....	30
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	32
Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	32

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyeti	32
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşı.....	32
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Lise Türü.....	33
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Durumu.....	33
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Türü.....	34
Mezun Olunan İlköğretim Kurumunun Yeri.....	34
Mezun Olunan veya Öğrenim Görülen Lisenin Yeri.....	35
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Tekrar Yapma Durumu.....	35
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Lise Notlarına Göre Başarı Durumu.....	35
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin ÖSS Puan Türü.....	36
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumu.....	37
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumu.....	38
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Mesleği.....	38
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Mesleği.....	39
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Evlerinin Toplam Geliri...	40
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Evlerinin Mülkiyeti.....	40
Araştırmaya Katılan Öğrenci Ailelerinin Sahip Olduğu Çocuk Sayısı.....	41
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gören Kardeş Sayısı.....	41
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yükseköğrenim Gören Kardeş Sayısı.....	42
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Dershaneye Ödedikleri Ücret.....	42
Öğrencilerin Özel Dershanelere Gitme Nedenleri ve Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliği ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	43
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	43

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Değerlendirmeleri.....	45
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşlarına Göre Değerlendirmeleri.....	51
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Durumuna Göre Değerlendirmeleri.....	55
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Puan Türüne Göre Değerlendirmeleri.....	58
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Değerlendirmeleri.....	62
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirmeleri.....	64
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirmeleri.....	71
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	77
Sonuçlar.....	77
Öneriler.....	79
KAYNAKÇA.....	80
EKLER	
EK-1 Resmi Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri.....	85
EK-2 Resmi Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershanede Alınan Eğitime İlişkin Görüşlerinin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri.....	87
EK-3 Özel Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri.....	89
EK-4 Özel Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershanede Alınan Eğitime İlişkin Görüşlerinin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri.....	91
EK-5 Anket Formu.....	93

EK-6 Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama Koordinasyon Kurulu Başkanlığına Anket Uygulama Yazısı.....	99
EK-7 Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama Koordinasyon Kurulu Başkanlığının İzin Yazısı.....	100

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
1. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	32
2. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımı	33
3. Ankete Katılan Öğrencilerin Okudukları lise Türüne Göre Dağılımı.....	33
4. Ankete Katılan Öğrencilerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	33
5. Ankete Katılan Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımı.....	34
6. Ankete Katılan Öğrencilerin Mezun Olunan İlköğretim Kurumunun Yerine Göre Dağılımı	34
7. Ankete Katılan Öğrencilerin Mezun Olukları veya Öğrenim Gördükleri Lisenin Yerine Göre Dağılımı.....	35
8. Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıf Tekrarı Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı	35
9. Ankete Katılan Öğrencilerin Hangi ÖSS Puan Türü ile Sınava Gireceklerine Göre Dağılımı	37
10. Ankete Katılan Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Dağılımı.....	39
11. Ankete Katılan Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Dağılımı.....	39
12. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Evin Toplam Gelirine Göre Dağılımı	40
13. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Evin Mülkiyetine Göre Dağılımı	40
14. Ankete Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gören Kardeş Sayısına Göre Dağılımı	42
15. Ankete Katılan Öğrencilerin Yüksek Öğrenim Gören Kardeş Sayısına Göre Dağılımı	42
16. Ankete Katılan Öğrencilerin Ödedikleri Dershane Ücretine Göre Dağılımı	43
17. Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	44
18. Özel Dershanede Alınan Eğitime İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	46
19. Cinsiyete Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (T-testi sonuçları).....	47

20. Cinsiyete Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (T-testi sonuçları).....	50
21. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	52
22. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine ilişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	54
23. Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	56
24. Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)..	57
25. Öğrencilerin ÖSS'ye Hazırlandığı Puan Türüne Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	59
26. Öğrencilerin ÖSS'ye Hazırlandığı Puan Türüne Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	61
27. Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	63
28. Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	65
29. Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	66
30. Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	69
31. Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	72
32. Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları).....	74

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil	Sayfa
1. Ankete Katılan Öğrencilerin Lise Notlarına Göre Başarı Durumları	36
2. Ankete Katılan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları	37
3. Ankete Katılan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları	38
4. Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Sahip Olduğu Çocuk Sayısı.	41

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemini oluşturan durum ve araştırma amaçları verilmiş, araştırmanın önemi belirtildikten sonra önemli görülen kavramlar tanımlanmıştır.

Problem

İnsan karşılaştığı sorunları her zaman kendi başına çözemeyebilir. Bunun için başkalarının kendine bazı yeterlikler kazandırmasını ister ve bilinmeyen bilenden öğrenilmesine gereklilik duyar. Bilen kişinin bilmeyen kişiye belli bir yeterlik kazandırmaya çalışması daha önceden, inceden inceye düşünülmüş ve planlanmış bir öğretme-öğrenme ortamının yaratılması ve öğrenmenin gerçekleşmesini gerektirir. Bu tür öğretme-öğrenme sürecine planlı eğitim denir. Türk Eğitim Sistemi içindeki örgün ve yaygın eğitim, planlı eğitimidir. Örgün eğitimin içinde anaokuldan üniversiteye kadar örgütlenmiş tüm okullar yer almaktadır. Yaygın eğitim de ise üniversiteye hazırlık, bilgisayar, sürücü kursları gibi özel dersaneler ile biçki-dikiş, nakış, seramik boyama gibi sosyokültürel amaçlı yetenek kursları yer almaktadır. Planlı eğitim veren kurumlar arasında yer alan özel yaygın eğitim kurumu olarak özel dersaneler, Türk Eğitim Sistemi içerisinde büyük bir yer tutmuştur (Başaran, 1991, s.12).

İstatistiklere bakıldığında, 2003 yılında, lise son sınıf düzeyinde üniversite giriş sınavını başarıyla bir yükseköğretim programına yerleşen aday sayısı, aynı konumda sınava başvuranların % 29.2'sini oluştururken, mezun düzeyinde üniversite sınavını başarıyla bir yükseköğretim programına yerleşenlerin % 34.6'sını oluşturmaktadır. Bu oranlar, 2002 yılında % 22.2'ye karşılık % 30.8'e, 2000 yılında ise % 28.0'a karşılık % 49.0 olduğu dikkat çekmektedir (APK, 2005).

Bir önceki yıl üniversite giriş sınavına katılmış ancak bir yükseköğretim programına yerleşememiş adayların, sınava tekrar katıldıklarında kazanma oranlarının, sınava ilk kez katılan orta öğretimin son sınıfında öğrenci

durumunda olan adaylara göre yüksek olması, bu adayların mezuniyet sonrası, ortaöğretimde kazandıkları bilgi ve becerilerin üzerine nasıl bir bilgi ve beceri ekleyerek sınavda bir önceki yıla göre başarılı oldukları sorusunu gündeme getirmektedir.

Öğrenciler ortaöğretim kurumlarından mezun olup sistemden ayrıldıktan sonra özel dersanelerden aldıkları eğitimin katkısıyla üniversite sınavında başarılı olmaktadır. Özellikle kamu okullarının nitelik yetersizliği ve bu okullardaki öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme biçiminin üniversite sınavı ile farklılığı, bu öğrencilerin özel ders yada özel dersanelere yönelmelerini sağlamakta, aldıkları bu destekle ÖSS puanlarını yükselterek başarılarını arttırdıkları söylenebilir (Duman, 1984, s.20).

Özel öğretim bütün dünyada genellikle; kamu okullarının kapasite yetersizliği, kamu okullarının nitelik yetersizliği ve yüksek gelirlili kişilerin çocukları için farklı bir eğitim aldırma isteği nedenleriyle gelişme göstermektedir (Kutner, Sherman, Williams, 1986, s.83).

Türk Eğitim Sisteminde öğrenciler; verilen eğitimin bilgi yüklemeye dayalı ve ezberci olduğunu, eğitimde sınavın araç yerine amaç olarak yer aldığını, eğitimin kendilerini hayata hazırlamadığını ve öğrendiklerini yaşantılarında kullanamadıklarını, eleştirel düşünme, kişiye kendini ifade etme becerisi kazandırmadığını, sorgulayıcı değil, söylenenleri kabullenici eğitim gördüklerini, ülke ve dünya sorunlarına duyarlı yetiştirilmediklerini ifade etmektedirler. Araştırma sonucuna göre lisede okuyan her 100 öğrenciden sadece 8'i eğitimden memnun olduğunu söylemektedir (Eşme ve diğerleri, 2004, s.8-9).

Üniversiteye girişte öğrenci yığılmalarının en önemli nedenlerinden birisi üniversite öğretime verilen önemdir. Yükseköğretime verilen önem; üniversite diplomasının kazandırdığı yüksek gelir şansı, güç ve prestijden kaynaklanmaktadır (Sewel, 1997, Akt. Özden, s.51-55). Ülkemizde mevcut durumlar dahilinde, genel lise öğrencilerinin özel nitelikli kamu ve özel liselere göre üniversite sınavındaki başarı oranlarının düşük olması, diploma notuna göre başarılı olan pek çok öğrencinin üniversite sınavında başarılı olamayışı,

lise mezunlarının hızlı bir şekilde artması fakat üniversite kontenjanlarının bu artışın gerisinde kalması, ülkemizde eğitim imkanları bakımından var olan eşitsizliklerin giderilememesi gibi birçok nedenden dolayı üniversiteye giriş aşamasında yığılmaların meydana gelmesine neden olmuştur.

İlköğretim okulunda verilen sekiz yıllık eğitimden sonraki 3 yıl süren lise eğitimi ve ÖSS'yi kazandıktan sonraki üniversite eğitimi zorunlu eğitimin dışındadır. 1961 ve 1982 Anayasaları incelendiğinde 1982 Anayasası ile beraber, devletin vatandaşa karşı olan sorumlulukları büyük ölçüde azaltılmış, sosyal ve ekonomik hakları ise ekonomik istikrarın korunmasıyla sınırlanmıştır. Yani 1961 Anayasasından farklı olarak eğitim, artık devletin başta gelen görevi değildir. Ayrıca kimsenin de bu hakkı arama durumuna sahip olmadığı bilinmektedir. 1982 Anayasası, Türkiye'nin 1949 yılında onayladığı İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne bağlılığını ilan etmiştir. ÖSS sınavını değerlendirirken göz önüne alınması gereken en önemli ibarelerden biri ise bu bildirgenin 26. maddesinde yer alan: "...Yüksek öğrenim yeteneğe göre herkese eşit olarak sağlanır." ibaresidir (Tonak, 2001).

Üniversite sınavı tanımladığı içeriği bazı okul yapılarıyla eşleştirmek yoluyla, özel dersaneler ise sınav içeriğine ulaşmada ekonomik gücü fazla olanlara avantaj sağlayarak mevcut sosyal sınıf ve statülerin katılmasına yardımcı olmaktadır. Özel dersaneler, toplumsal yeniden üretimi destekleyen önemli bir kurum olmuştur. Diğer etkenlerle birlikte, ödeme gücüne, yerleşim yerine, başlangıçtaki akademik başarı durumuna bağlı olarak özel dersanelerden yararlanma olanaklı olabilmektedir. Özel dersane sisteminden yararlanabilmek, üniversite sınavında başarılı olabilmenin yeterli olmayan ancak "gerek" koşullarından biri haline gelmiştir (Aksoy, 2005, s.19).

Üniversiteye girişin, sürekli olarak bir önceki seneye göre daha da zorlaşmasıyla, üniversiteye girişte tek ölçüt olan sınav puanının yükseltilmesi için öğrenciler ve veliler çeşitli arayışlara girmişlerdir. Bu arayışların neticesinde ticari nitelikte olan özel dersaneler kurulmaya başlanmış ve 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun çıkarılmasıyla da zaman içerisinde hızlı bir artış göstermiştir. Günümüzde öğrenciler dersaneler dışında da özel

ders, çeşitli kurslar, üniversiteye hazırlık dergi ve kitapları, bilgisayar destekli eğitim cd'leri vb. yardımıyla üniversite sınavına hazırlanmaktadır.

Özel öğretim kurumlarının birer ticari kuruluş ve sınavlara hazırlık dergi, kitap gibi materyallerin ticari amaçla hazırlanmış olduklarını gözden uzak tutmamak gerekir. Bu durumda müteşebbislerin her ticari işte olduğu gibi eğitim hizmetleri için de yaptıkları yatırımın karşılığı olarak kâr etmeyi beklemeleri normaldir. Bu işlemi gerçekleştirirken de verilen hizmetin ihmal edilmemesi gerekmektedir (Kaya, Kabasakal,1982).

Ayrıca günümüzde özel dershaneler Türkiye'nin her bir ilinde hatta bir çok ilçesinde faaliyet gösterip ve farklı ücret alternatifleri sunup değişik gruplara hitap etmektedirler. Bu şartlar altında Türk Eğitim Sisteminin bir parçası olduğu vazgeçilmez bir gerçek olarak kabul edilir durumdadır.

625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerle kendine has yapı ve işleyişi kavuşturulan, sayıları giderek artan, temel görevi öğrencileri yetiştirmek ve onları sınavla öğrenci alan her kademedeki okulların giriş sınavlarına hazırlamak olan özel dershanelerin doğması, işlemesi ve yaygınlaşmasında ki faktörleri Duman şu şekilde sıralamaktadır (Duman, 1987, s.28).

- Öğretmenlerin yurt düzeyindeki dağılımının illere ve il içerisindeki okullara göre farklılıklar göstermesi,
- Öğretmenlerin, yetişme ortamı ve menşei farklılıkları sebebi ile ilmi yönden eşit seviyede bulunmamaları,
- Bazı okullarda derslerin boş geçmesi veya derslerin önemli bir kısmının branştan olmayanlarla doldurulması,
- İlk ve ortaöğretim düzeyinde, sınıfların kalabalıklaşması yüzünden öğretmenlerin öğrencileri ile yeterince ilgilenememeleri, araç ve gereçleri kullanamamaları, ikili ve üçlü öğretime gidilmesi gibi sebeplerle okullardaki eğitim kalitesinin düşmesi,
- Giriş sınavı ile öğrenci alan okulların kontenjanlarının artan talep karşısında sınırlı kalması, bu okullara girişin her yıl bir önceki seneye göre daha zor hale gelmesi,

- Okullarda uygulanan sınav tipi ile seçme sınavlarında uygulanan sınav tipinin farklı olması,
- Giriş sınavlarının içeriği ile okullarda kazandırılan bilgi arasında özdeşlik bulunmaması,
- Farklı program uygulayan lise öğrencilerin üniversite giriş sınavında aynı sorulara tabi tutulması,
- Üniversiteye giriş tercihlerin yapılmasında dershanelerde çok fazla yardımcı personelin bulunması,
- Dershane öğrencilere pratik bilgiler verilmesi,
- Öğrencilerin, dershane ortamında kendilerini daha özgür hissetmeleri gibi.

İlköğretim okullarında verilen 8 yıllık zorunlu eğitimden sonra ortaöğretim okullarında ki eğitim ile öğrencileri hem üniversiteye hazırlamak hem de ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek amaçlanmaktadır (1739 Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 28). Ayrıca bütün öğrencilerin bilgi ve becerileri bir tutularak derslerde; hangi konuların anlatılacağı, hangi esaslara uyulacağı gibi bir takım kurallar Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği'nde açıkça belirtilmiştir.

Gürsoy'un gazete yazısında belirttiği gibi; Özel Dershaneler Birliği'nin genel kurul toplantısında İbrahim Arıkan, üniversite giriş sınav sisteminin Lise 1 ve altındaki sınıfların derslerini kapsadığını ve bu uygulama ile okullarda gösterilen Lise 2-3. sınıflardaki derslerin işlenemez hale geldiğini belirterek ÖSS sistemindeki aksaklıkları dile getirmiştir (Sabah Gazetesi, 2003).

Liselerde verilen eğitimin amaçlarından birisi de öğrencileri üniversiteye hazırlamak ise bu durum göz önünde bulundurularak bir planlama yapılmalıdır. Örneğin, Lise 2-3. sınıflarda okutulan trigonometri, türev, integral gibi yoğun programlı Matematik dersi konuları ile Türk Dili ve Edebiyatı, Edebi Metinler, Fizik, Kimya vb. derslerinde bazı konular müfredatta var iken üniversite sınavında sorulmamaktadır. Bu durum hem öğrencilerin derslere olan ilgisinin azalmasına, hem de bu dersleri anlatan öğretmenlerin işlerini zor bir şekilde yapmasına neden olmaktadır.

Lise 3. sınıfa gelen bir öğrenci okulun ikinci döneminde rapor olarak okullara yeterli ilgiyi göstermemekte, geleceğini belirleyeceği ÖSS sınavına hazırlanmak amacıyla özel dersanelere yoğunlaşmaktadır. 8.12.2004 tarih ve 25664 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Orta Öğretim Kurumları Sınıf geçme ve Sınav Yönetmeliğe göre bir öğrencinin bir dersten geçer not alması için öğrencinin girmesi gereken yazılı sınav sayısının bir eksiği ile de dönem notunu alabileceği belirtilmiştir. Bu şekilde öğrencilerin okulun son zamanlarında rapor alma durumunu biraz daha ertelemeye çalışılmaktadır.

Dr. Umur Gürsoy’un Tıp Dünyası Dergisindeki yazısında hekimlerin, lise son sınıf öğrencileri ile birlikte onların aileleri, okul yöneticileri ve öğretmenleri son yıllarda, nisan sonu gelince patlak veren, mayıs ayının ikinci yarısında tepe noktasına ulaşan ve okulların kapandığı haziran ayının ikinci haftası bütün hedef grubun iyileşmesi ile sonuçlanan yeni bir hastalıkla savaştıklarını belirtmektedir. Hastalık, salgınbilimsel (epidemiolojik) yönden cinsiyet ve bölge ayırımı yapmaksızın, Türkiye’nin her yerindeki lise ve dengi okulların sadece son sınıflarındaki bütün kız ve erkek öğrencileri etkisi altına aldığı, hastalığın bu nedenle bu sınıflarda okuyan ve ders veren 716 000 kişiyi etkilediğini ama hastalığın sıkıntısını çekenlerin 570 582 lise son sınıf öğrencileri, 145 406 lise öğretmeni ve belki de ülkemizde bu öğrencilerin istedikleri tedaviyi verecek sayıları 90 000’i bulan hekimler olduğunu ifade etmektedir (Gürsoy, 2004).

Baloğlu, 1950’li yıllardan sonra, düşen eğitimin kalitesini yükseltebilmek için Anadolu ve Fen Liselerinde ayrıcalıklı ve daha kaliteli eğitim verildiğini söylemektedir. Bu okullar, devlet okulları arasında üniversite sınavını kazanan öğrencilerin en fazla olduğu okullardır. 1955 yılında matematik ve fen derslerini İngilizce olarak öğretmek üzere birkaç ilde kolej adıyla kurulan özel liselerin gelişmesi ve yenilenmesiyle günümüzde devlet okulları olarak Anadolu ve Fen lisesi adıyla merkezi yerlerde eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmektedirler (Baloğlu, tarih yok).

Özel dersaneler ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmaların çoğunda özel dersanelerin öğrenciler üzerindeki etkileri incelenmiştir. Özgüven 1977 yılında yaptığı çalışmada özel dersanelere

devam eden öğrencilerin üniversite puanlarını arttırdığını tespit etmiştir. Duman ve Avcı 1990 yılında yaptıkları araştırma ile lise son sınıf öğrencilerin okullarındaki eğitim ve öğretime ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Aksöz'ün 2001 yılında yaptığı çalışmada ise özel dersanelerin hizmet verdikleri öğrencinin sınıfsal, kültürel ve demografik kökenine göre farklılaştığını tespit etmiştir. Fakat özel dersanelerde verilen eğitimin niteliği ile ilgili yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle son zamanlarda Sincan İlçesinde farklı gelir grubuna hitap edebilecek özel dersanelerin sayısının artması, araştırmacının da bu bölgede öğretmen olması ve çevreyi iyi tanınması sebebiyle; öğrencilerin özel dersanelere gitme nedenleri ve bu özel dersanelerde aldıkları eğitime ilişkin görüşlerin saptanması, çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, Ankara ili Sincan ilçesinde, öğrencilerin özel dersanelere gitme nedenleri ile özel dersanede aldıkları eğitime ilişkin görüşleri saptanmıştır. Bu doğrultuda aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

1. Özel dersanelere kayıtlı olan öğrencilerin dersanelere gitme nedenleri nelerdir?
2. Öğrencilerin özel dersanelere gitme nedenleri;
 - a. Cinsiyetleri,
 - b. Yaşları,
 - c. Mezuniyet durumları,
 - d. Okudukları lise türü,
 - e. Hazırlandıkları ÖSS puan türü,
 - f. Ailelerinin ekonomik durumu,
 - g. Ailelerinin eğitim durumu

açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. Öğrencilerin özel dersanelerde üniversite sınavına hazırlık için aldıkları eğitim ve öğretime ilişkin görüşleri nelerdir?

4. Öğrencilerin devam ettikleri özel dersanelerdeki;
 - a. Öğretmen yeterlikleri
 - b. Sosyal ilişkilerin düzeyi
 - c. Sınava hazırlık çalışmalarının yeterliği
 - d. Konu öğretimi yeterliliği
 - e. Psikolojik destek çalışmaları vb.

konularındaki görüşleri açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Önem

Öğrenciler, ortaöğretim kurumlarında almış oldukları eğitime ilave olarak özel dersanelerde eğitim almaktadırlar. Öğrencilerin özel dersanelere gitme nedenleri ile özel dersanede almış oldukları eğitime ilişkin görüşleri dikkate alınarak eğitim sistemimizin sorunları ile ilgili çeşitli çözüm önerileri üretilebilir.

Araştırmada ulaşılan bulgu ve sonuçlar öğrenci gereksinimleri ve beklentileri konusunda öğrenci görüşlerine ilişkin bazı bilgilerin ortaya çıkmasına da aracılık edebilecektir.

Ayrıca, yapılan araştırmalar incelendiğinde, Türkiye’de özel dersanelerle ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülebilir. Yapılan bu çalışma, alanyazına bir katkı sağlayabilir. Ayrıca benzeri türde yapılacak araştırmalara için katkı sağlayacak veriler ortaya koyabilir.

Sınırlılıklar

Araştırma, Ankara ili Sincan ilçesindeki özel dersanelere 2004-2005 öğretim yılında devam eden lise düzeyi okulların son sınıf öğrencileri ve lise düzeyi okulların mezunları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan bazı kavramların tanımları şöyledir:

Öğrenci: Bu araştırmada öğrenci; üniversite sınavına hazırlanmak amacıyla özel dershaneye giden, lise son sınıfta okuyan kişileri ya da lise mezunlarını kapsamaktadır.

Ortaöğretim kurumu : Sekiz yıllık ilköğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarıdır.

Özel Dershane (Dershane): Temel eğitim ve ortaöğretim okulları öğrencilerini;

- a. Zayıf oldukları derslerde yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,
- b. Bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,
- c. Belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri özendirmek .

amacıyla açılan özel öğretim kurumlarıdır (Özel Dershaneler Yönetmeliği, Madde 5).

Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) Hazırlık Kursları: Öğrencilerini sınavla alan yükseköğretim kurumlarının giriş sınavlarına hazırlamak amacıyla özel dersaneler tarafından açılan kurslardır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili tarihsel gelişim, ilgili araştırmalar ve bulguları sunulmuştur.

Tarihsel Gelişim

Özel dersanelerde Tarihsel Gelişim: Ülkemizde özel dersanelerin varlığı Cumhuriyet döneminden öncesine kadar uzanmaktadır. Özel dersanelerin varlığına işaret eden yazılı ifadeyi 1915 tarihli 1331 sayılı Mekatib-i Hususiye Talimatnamesi'nde açıkça görmek mümkündür. Adı geçen talimatnamenin 1. maddesinin 2. paragrafında "... bir veya birkaç fen, lisan ve sanat öğretimine mahsus olarak açılan özel dersaneler de özel okullardan sayılır" denmektedir (Koçer, 1991, s.206).

Özel öğretim kurumlarının ilk yasal dayanağını teşkil eden, 1965 tarih ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu çıkıncaya kadar, bu kurumların kuruluş, işleyiş ve denetimini düzenleyen Hususi Mektepler Talimatnamesi'nin yayınlandığı Cumhuriyet öncesi dönemde; bugünkü gibi öğrencileri yetiştirmeye ve onları sınavlara hazırlamaya yönelik olmasa da yetişkinlere, fen, lisan ve sanat alanında kurslar düzenleyen dersanelerin bulunduğu anlaşılmaktadır (Duman, 1984, s.14)

Özel dersaneler bugünkü statülerine 08.06.1965 tarih ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile kavuşmuştur. 12 Eylül 1980 ihtilâlinde sonra özel dersanelerin kapatılması gündeme gelerek 1981 yılından 1983 yılına kadar konu kamuoyunda tartışılmıştır. 1983'te özel dersanelerin kapatılması ile ilgili bir yasa tasarısı kurucu mecliste gündeme getirilmiş, uzun tartışmalardan sonra yasa tasarısı reddedilmiştir. Ancak Milli Güvenlik Kurulu bu kararı veto ederek, 625 sayılı yasanın bazı maddelerini değiştirerek 16.06.1983 tarih ve 2843 sayılı yasayı kabul ederek, 31.07.1984 tarihinden itibaren özel dersanelerin kapatılmasına karar vermiştir (Öz-De-Bir, 2005).

1983 yılında yapılan seçimler sonucunda kurulan Özal Hükümeti'nde bu konu yeniden tartışmaya açılmıştır. 11 Temmuz 1984 tarihli ve 3035 sayılı kanunun kabul edilmesiyle özel dershanelerin varlıklarını sürdürmesi ve yenilerinin açılmasına izin verilmiştir. Bundan sonra dersane sayısında önemli bir artış gerçekleşmiş, 1982 yılında 174 olan özel dersane sayısı 2003-2004 eğitim-öğretim yılında 2.568 kurumda ve 668.673 öğrencisiyle faaliyet göstermiştir (Milli Eğitim Sayısal Veriler, 2004, s.22).

1980-1984 yılları arasında dershanelerin kapatılması ile ilgili yapılan tartışmalarda 1982 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından DPT'na sunulan raporda özel dershanelerle ilgili şu görüşlere yer verilmiştir (Akt. Duman, Avcı, 1990, s.59):

- Özel dershaneler genellikle büyük şehirlerde açılarak, dersane bulunmayan yerleşim biriminde oturanlar bu kurumlardan yararlanamamakta, bu durum fırsat eşitsizliğine neden olmaktadır.
- Özel dershaneler eğitim ve öğretimi ticaret metası haline getirmişlerdir.
- Özel dershaneler devlet okullarındaki tecrübeli öğretmenleri yüksek ücret ödeyerek kendilerine çekerek eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Özel dershaneler, okul programlarını uygulamak zorunda olduklarından okullarımızca üstlenilmesi gereken görevleri yerine getiren ticari kuruluşlardır.
- Özel dershaneler öğrencileri, sınavlardaki başarılarının kendilerinde olduğuna inandırarak, okul ve öğretmenden soğutmasına neden olmaktadır.
- Özel dershanelerde öğrencilere bilgi kazandırmaktan çok, okulda kazanılmış bilgiyi belli bir tekniğe göre uygulama yolları öğretilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının yukarıda belirtilen raporunda özel dershanelerin kapatılmasıyla ortaya çıkabilecek olumsuz durumlar aşağıda kısaca belirtilmektedir (Akt. Duman, 1984):

- Özel dershaneler kapatılınca, özel dersler kaçak olarak evlerde veya bürolarda yüksek ücretlerle devam edeceklerdir. Şu anda orta tabakanın da yararlanabildiği bu hizmetten küçük bir azınlığın tekeline girmesine neden olacaktır.
- Devletin vergi kaybına neden olacaktır.
- Ülkemizde, gerek resmi gerek özel bir takım ayrıcalıklı okulların olduğu gerçektir. Normal devlet okullarındaki bu boşluk bir ölçüde dershanelerde giderilmekte iken, ayrıcalıklı okullarda eğitim gören çocukların lehine daha da bozulacaktır.
- Özel dershanelerin yerine geçecek olan okullarda açılacak kurslarda görev alacak öğretmenler öğrencinin okulundaki öğretmenlerden oluşacaktır. Bu öğretmenler bilimsel ve sınav teknikleri açısından yeterli bilgi ile donatılmadığı sürece kursta işlenecek konular sınıfta öğretilenlerin tekrarından başka bir şey olmayacaktır.
- Özel dershanelerde çalışmakta olan personelin yeni istihdam alanları öngörülmediği takdirde dershanelerin kapatılması durumunda küçük çapta da olsa işsizlik sorunu olabilir.

Özel dershane temsilcileri 1982 yılında DPT'na sundukları "Özel Dershanelerin Eğitim Sistemindeki Yeri" adlı raporda yukarıda belirtilen maddelerin tersine, yasal bir kurum olduklarını, eğitimde fırsat eşitsizliğini bozmadıklarını tersine fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulduklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilgili olarak;

- Özel dershaneler büyük illerde toplanmayıp 51 il'e dağıtılmıştır.
- Fakir öğrencilerin bir kısmı kontenjandan yararlanılarak dershanelerde parasız eğitim almaktadır.
- Özel dershaneler ödedikleri vergi ve çalıştırdıkları personel vasıtasıyla hazineye ve devletin istihdam politikasına katkıda bulunmaktadır.
- Özel dershanelerin kapatılması çok pahalı özel ders piyasasının doğmasına sebep olacak ve denetleme imkanının zor olmasından dolayı özel ders verenlerin vergi dışı kaynakları artacaktır.

- Üniversite sınavını kazanamayan ve okullarda beklemeye kalan öğrenciler kahve köşelerinden ve sokağın kötü etkilerinden kurtulmaktadır.

gibi görüşlerini bildirmişlerdir (Akt. Duman, 1984, s.27).

Özel dershaneler 1984 yılında 174 olan dershane sayısı ile faaliyet gösterirken, giderek büyüyen ve kar amacı güden kurumlar olarak 2003-2004 eğitim-öğretim yılında 2.568 kurumda hizmet vermektedir (Milli Eğitim Sayısal Veriler, 2004, s.22).

Yükseköğretime Öğrenci Seçme İşleminde Tarihsel Gelişim:

Türkiye’de yükseköğretime öğrenci seçme işlemi, 1925 yılında kurulan bugünkü Ankara Üniversitesine bağlı Hukuk Fakültesi olan ilk Hukuk Mektebi’nden, hatta kökleri çok eskilere dayanan İstanbul Darülfünun’un kuruluşundan günümüze kadar, anlayış olarak çok fazla da değişmeyen belirli bir yapı üzerinde gelişerek gelmiştir (Kutlu, 2002).

O yıllarda yükseköğretime başvuran öğrenci sayısının kontenjan sayısından az olmasıyla pek çok fakülte kendisine başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini, genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır: (a) Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar adayı kabul ettikten sonra kayıtları durdurma, (b) Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etme, (c) Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrencileri alma yoluna gitmişlerdir (ÖSYM, 2005a).

1930-1940’lı yıllara kadar ortaöğretimle ilgili alanlarda öğrenciler yazılı ve sözlü sınavlara tabi tutularak seçilmeye çalışılmışlardır. Cumhuriyetin ilanından sonra, sosyoekonomik alandaki ilerlemeler sayesinde ölüm oranının doğum oranından daha hızla düşmesi, nüfusun giderek artmasına, toplumdaki genç nüfusun çoğalmasına neden olmuştur. Cumhuriyetimizin eğitime verdiği destekle birlikte, yükseköğretime başvuran aday sayısı artmış ve öğrencileri

yazılı ve sözlü sınavlara tabi tutarak seçme işlemi kullanılamaz hale gelmiştir (Mihçioğlu, 1969).

Çeşitli yükseköğretim kurumlarının kendi başlarına seçme sınavı yapması adayların bir çok kez sınava girmeleri ve böyle bir uygulamanın yol açtığı ekonomik kayıplar, uygulanan sınavların güçlük, güvenilirlik ve değerlendirme bakımından birtakım sorunları da peşinden getirmiştir. Yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınmasında karşılaşılan sorunları çözmek amacıyla 1960'lardan itibaren çeşitli önlemler ve yeni düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır (Payaslıoğlu, 1985).

1961 yılında çoktan seçmeli testlerle bir merkezi sınav yapılması yoluna gidilmiştir. Daha sonra sınavların diğer üniversitelere de yaygınlaştırılması gündeme gelerek 26 Aralık 1963 yılında "Üniversiteler Arası Kayıt ve Giriş İmtihanı Yönetmeliği" kabul edilmiştir. Sınavı 1963-1965 yılları arası Ankara Üniversitesi, 1965-1974 yılları arası İstanbul Üniversitesi yürütmüştür. Sınavın sorunları hızla büyümüş ve aşılamaz duruma gelmiştir. 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi sınavı yapmıştır (ÖSYM, 1989: Akt.Kutlu, 2003).

Zaman içerisinde sisteme katılan yükseköğretim kurumlarının sayısı artmakla birlikte, katılımın isteğe bağlı bir nitelik taşıması bu alandaki güçlüklerin sürmesine neden olmuştur. 1974 yılında Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine dayanarak 22 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür. 4 Kasım 1981 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, 1974 ve 1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra birer olmak üzere iki oturumda, 1976-1980 yıllarında aynı günde ve bir oturumda uygulanmış; 1981 yılından itibaren iki basamaklı bir sınav haline getirilmiştir. Yükseköğretime öğrenci seçme sınavı 1975-1980 yılları arasında tek aşamalı, 1981-1999

yılları arasında iki basamaklı sınav sisteminde ilk basamağı oluşturan Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) nisan, ikinci basamağı oluşturan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ise haziran ayı içinde uygulanmıştır. 1999 yılından itibaren de sınav tekrar tek aşamalı olarak uygulanmaya devam etmektedir (ÖSYM, 2005a).

Bu araştırmanın yazım aşamasının son kısımlarında 2006 yılının haziran ayında yapılacak olan Öğrenci Seçme Sınavıyla ilgili bazı değişiklikler yapılmıştır. ÖSYM'nin sınav sistemi ile ilgili yapmış olduğu değişiklikler basına yansımıştır. Basına yansıyan sınav değişiklikleri;

1. Yabancı Dil Sınavı (YDS) şu anda olduğu gibi yine ÖSS'den ayrı yapılacağı fakat az da olsa fen ve matematik sorularını sınavda sormayı düşündüklerini,
2. ÖSS puanları hesaplanırken testlerin standart puanlarının çarpılacağı katsayılar üzerinde bir çalışmanın yapıldığı,
3. Sınavdaki ön lisans ve lisans programlarını tercih edebilmek için puan barajlarının değişmeyecek olması,
4. Her aday için her bir puan türünde iki ayrı puan hesaplanması; Birinci puan türüyle açıköğretim, meslek yüksekokulları ile özel yetenekle öğrenci alan okullar için kullanılması ve İkinci bölümdeki alınan puanlarla da lisans programlarını tercih edebilecek olması,
5. Yeni ÖSS, mevcut ÖSS sisteminde sorulan konular ile Lise 2 ve 3. sınıfta gösterilen konuları kapsayacak olması

ile ilgili olarak bazı düzenlemeler yapılmaktadır (Milliyet , 2005)

Öğrenci seçme sınavında yapılan başlıca gelişmeler şunlardır:

1981 yılından itibaren ortaöğretim kurumlarını birincilikle bitiren adaylar için yükseköğretim programlarında özel kontenjanlar ayrılması ve bu öğrencilerin tercihlerine ve sınavdan almış oldukları puanlara göre yerleştirilme ilkesi uygulamaya konulmuştur. Ayrıca yabancı uyruklu adaylar

için özel bir seçme ve yerleştirme sınavı (YÖS) uygulamaya konulmuştur (Payaslıoğlu,1985).

1982 yılından itibaren, Yükseköğretim kanununun 45/a maddesi uyarınca adayların ortaöğretim süresince almış oldukları eğitime ilişkin başarılarına göre ek puanların ÖSS ve ÖYS puanlarına eklenmiştir. Ayrıca 45/b maddesinde ise meslek liseleri mezunlarına öğrenim gördükleri alanlarla ilgili yükseköğretim programına girişte ayrıca özel bir ek puan alması kararlaştırılmıştır (Yükseköğretim Kanunu, 1981).

1999 yılında, üniversiteye giriş sınavı ile ilgili iki basamaklı sınav sistemi yerine tek basamaklı sınav sistemi kabul edilerek, katsayılar ile ilgili düzenlemelere gidilmiştir. Öğrencilerin alanları dışında bir tercih yaptıklarında düşük katsayı ile puanları hesaplanarak meslek lisesi, ticaret lisesi, imam hatip lisesi gibi okullarda okuyan öğrencilerin bir çok bölüme girmesi engellenmiş oldu. YÖK sınav sistemini tek sınava indirgemesini şu şekilde açıklamıştır:

- İki basamaklı sınav sistemiyle alınan sonuçlar tek basamaklı sistemle de aynı sonuçları vermektedir.
- Bilgi ağırlıklı ÖYS sınavı kaldırılarak ve ortaöğretim başarı puanı arttırılarak dershaneye giden öğrencilerin tekrar okula ağırlık vermesi sağlanacaktır.

Ancak bu durum YÖK'ün açıkladığı gibi olmamıştır. Eğitim sistemimizdeki bir takım eksiklikleri ve yanlışlıkları iyi bir şekilde değerlendiren dershaneler varlıklarını güçlendirmişlerdir. Günümüzde ailelerin sosyo-ekonomik durumu ne şekilde olursa olsun öğrencilerini özel dershanelere göndermeye çalışmaktadırlar. Çünkü toplumumuzda bir öğrencinin üniversiteyi kazanması için dershaneye gitmesi gerekir düşüncesi yaygın bir görüş haline gelmiştir.

Özel Dershaneler ile İlgili Mevzuat

Belirlenen amaçlara göre, açılışını tamamlayan özel dershaneler; çok geniş bir mevzuata göre iş ve işlemlerini yürütmektedirler. Başta 625 sayılı

Özel Öğretim Kurumları Yasası, Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği ve Özel Dershaneler Tip Yönetmeliği olmak üzere, pek çok yasa, yönetmelik, yönerge, genelge ve yazılara göre faaliyet yürütmektedirler.

Özel öğretim kurumlarının bağlı oldukları bazı mevzuatlar aşağıda gösterilmiştir (Alpan, 2004);

- 254 sayılı Yasa Hükmünde Kararname
- 326 sayılı Yasa Hükmünde Kararname
- Özel Öğrenci Etüt Eğitim Merkezleri, Özel Kurslar, ile Örgün Eğitim Dışındaki Diğer Kurslara Ait Program Çerçevesi
- Özel Öğretim Kurumlarına Ait Standartlar Yönergesi
- Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz Okuyacak Öğrenciler Hakkında Yönetmelik
- Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği
- Resmi veya Özel Öğretim Kurumlarının Hapishane, İçkili Yer ve Umuma Açık Yerlere Olan Uzaklıklarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
- Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilen Personelin Adaylık İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönerge
- Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilecek Bakanlık Danışmanlığı Yönergesi

Kalkınma Planlarında Özel Dershaneler

Bu başlık altında II, IV, V, VI, VII ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma planlarında özel öğretim kurumları ve özel dershanelere ilişkin hedefler yer almaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ilk kez özel dershanelerle ilgili hükümlere yer verilmiştir (II.BYKP, s.122).

Özel dershaneler çeşitli öğretim kademelerinde kamu sektörüne ek olarak kapasiteler yaratmaları, belirli bir gelir grubundaki öğrencilere eğitim imkanı sağlayarak, eğitim kurumlarının üzerindeki talebi azaltması bakımından faydalı olmaktadır. Ancak özel dershanelerin düşük nitelikte hizmet sağlamaları, kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürücü yönde gelişmeleri, özellikle

yükseköğretim kademesinde insan gücü politikasını bozucu ve sonucunda istihdam sorunları doğuracak kapasiteler yaratmaları, tüm eğitim sistemini bozucu bir sorundur. Bu gibi gelişmelere izin verilmeyecek ve devamlı bir izleme düzeni kurulacaktır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel dershanelerin düşük nitelikte hizmet vermeleri ve kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürmesi gibi endişeler vurgulanarak, özel dershanelerin denetimine önem verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel dershanelerle ilgili olarak şöyle denilmektedir (IV.BYKP, s.147):

452: Geçmişte eğitime ayrılan kaynakların sınırlı olması, sosyal adaleti ve fırsat eşitliğini gerçekleştirecek bir araç olarak kullanılması ve eğitim içeriğinin, ekonominin ve toplumun değişen koşullarına uyacak biçimde geliştirilmemesi gibi sınırlamalar III. Plan döneminde de eğitimin tüm toplum kesimlerine dengeli ve verimli bir biçimde yaygınlaştırılmasını engellemeye devam etmiştir.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel dershaneler eleştirilerek, fırsat eşitsizliğine neden olduğu vurgulanmaktadır.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak "Özel Öğretim Kurumları teşvik edilecektir. Eğitimin kalitesinin, teftiş ve denetim mekanizmasının geliştirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. " denilmektedir (V.BYKP, s.184).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak ;

809. Eğitimin fiziki alt yapısının şehirleşme hızının yüksek olduğu yerleşim birimlerinde öncelik verilerek ihtiyaçlarla daha tutarlı hale getirilmesi

sağlanacaktır. Plan döneminde sınıf mevcutlarının özel öğretim kurumlarında azami 30, resmi okullarda da azami 40 olması esas alınacaktır.

821. Özel kesimin özel öğretim kurumu açması ile vakıfların özel üniversite kurmaları teşvik edilecek, eğitim metot ve teknolojilerinin geliştirilmesinde ve eğitim araç ve gereçlerinin üretiminde bu kesimin daha fazla rol alması desteklenecektir.

denilmektedir (VI.BYKP, s.193).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın en önemli özelliği özel dershaneler ile özel eğitim kurumlarını eğitimi geliştirecek birer kurum olarak kabul etmesidir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak "Devlet gözetiminde özel kesimin eğitim hizmeti sunma faaliyetleri teşvik edilecektir. Kamu ve özel kesimde yaygın mesleki eğitimin teknik ve finansman yönünden desteklenmesine önem verilecektir." denilmektedir (VII.BYKP, s.427).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak;

690. Ortaöğretim, okul türü yerine program türünü esas alan bir yapıya kavuşturulacak, meslek eğitimine geniş tabanlı bir temel eğitim programı ile başlanacaktır.

702. Özel Öğretim Kurumları Kanunu, çeşitli teşvik imkanlarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

707. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin, kamu ve özel kesime yönelik üstleneceği sınavlarla ilgili olarak yeniden yapılandırılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

denilmektedir (VIII.BYKP, s.85).

Özel dershanelerin açılması ve varlıklarını sürdürmeleriyle ilgili birçok tartışma yapılmıştır. 1980 ihtilalinden sonra kapatılmaları gündeme gelmiştir.

Bu durum kalkınma planlarına da aynen yansımıştır. II. ve IV. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında özel dersanelerin, kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürmesi, denetimine önem verilmesi ve fırsat eşitsizliğine neden olduğu vurgulanmaktadır. Özal Hükümetinin 1984 yılında 3035 sayılı kanunu kabul etmesiyle varlıklarını sürdürmeleri ve yenilerinin açılmasına izin vermesiyle birlikte V, VI, VII ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında özel öğretim kurumlarının açılması ve eğitim hizmeti sunma faaliyetlerinin teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Milli Eğitim Şûralarında Özel Dersaneler

Bu başlık altında III, VII, XIV. ve XV. Milli Eğitim Şûralarında özel öğretim kurumları ve özel dersanelerle ilişkin alınan kararlar yer almaktadır.

Üçüncü Milli Eğitim Şûrası (2-10 Aralık 1946)

2-10 Aralık 1946 yılında yapılan III. Milli Eğitim Şûrasında özel eğitim kurumları ile ilgili olarak aşağıdaki karar alınmıştır.

Karar 21: Askeri, dini ve emniyet teşkilatına bağlı okullar dışında, mesleki ve teknik okullarda dahil olmak üzere, mevzuat hükümlerine göre özel ve tüzel kişilerin ortaöğretim seviyesinde özel öğretim kurumları açmalarını özendirici tedbirlerin alınması, bu kurumların bağlı olduğu esasların resmi öğretim kurumları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak düzenlenmesi

Üçüncü Milli Eğitim Şûrasında özel eğitim kurumlarının açılmasının teşvik edilmesi istenilmiştir.

Yedinci Milli Eğitim Şûrası (5-15 Şubat 1962)

5-15 Şubat 1962 yılında yapılan VII. Milli Eğitim Şûrasında özel eğitim kurumları ile ilgili olarak aşağıdaki kararlar alınmıştır.

Madde 1: Türk özel öğretim kurumlarının daha verimli hale gelebilmelerini ve öğretim hizmetine resmi öğretim kurumları gibi geniş ölçüde iştirak edebilmelerini sağlamak için özellikle bugün ikili, üçlü öğretime

gitmek mecburiyeti duyulan büyük şehirlerimizde, Türk müteşebbisinin emeğini ve sermayesini bu konuya yatırması teşvik edilmeli, bunlara maddi ve manevi yardımda bulunulmalıdır.

Madde 2: Özel öğretim kurumlarının kolaylıkla öğretmen bulabilmelerine ve yetiştirmelerine imkan verecek tedbirler alınmalıdır.

Madde 3: Özel öğretim kurumlarının gerçek birer öğretim kurumu halinde çalışmalarını sağlayacak idari ve eğitsel tedbirler alınmalı ve bu tedbirlerin uygulanması için gerekli murakabe konulmalıdır.

Madde 4: Özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin hayatlarının ve geleceklerinin teminat altına alınması ve bu öğretmenlere resmi öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin sahip olduğu hakların verilmesi için gerekli hükümler getirilmelidir.

Madde 5: Öğretim ve eğitim işinin özel sektör elinde alelade bir ticaret konusu olmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

Madde 6: Özel öğretim kurumları MEB'in irşat ve murakabesi altında gelişmelerini sağlayacak hükümler getirilmelidir.

Madde 7: Özel öğretim kurumları eğitim-öğretim ve program bakımından resmi öğretim kurumlarımız için de tavsiyeye değer görüldüğü gibi denemelere girebilmelerini mümkün kılacak hükümler getirilmelidir.

Madde 8: Özel öğretim kurumlarının müdür ve öğretmenlerinde, resmi öğretim kurum müdür ve öğretmenlerinin vasıflarının aranması esas olarak kabul edilmelidir.

Ondört ve XV. Milli Eğitim Şûralarında özel öğretim kurumlarının teşvik edilmesiyle ilgili tavsiye kararı alınmıştır.

Yukarıda belirtilen Milli Eğitim Şûra kararlarında, genel olarak özel öğretim kurumlarının teşvik edilmesiyle ilgili karar alınmıştır. VII. Milli Eğitim Şûrası, özel eğitim kurumları ile ilgili olarak en kapsamlı kararların alındığı şûradır. Bu şûra kararı etkisini göstermiş ve 1965 yılında 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kabul edilmiştir. Kabul edilen 625 sayılı kanunla özel öğretim kurumlarına disiplin getirilmiştir. Fakat Milli Eğitim Şûra kararlarının tavsiye niteliğinde olması ve yapılan şûralarda alınan önemli

kararların tam anlamıyla uygulamaya konulamaması Türk Milli Eğitim Sistemi'ne ilişkin sorunların artmasına neden olmuştur.

İlgili Araştırmalar

Bu başlık altında araştırma ile ilgili doğrudan veya dolaylı olarak yapılmış diğer araştırmalara yer verilmiştir.

Özgüven'in 1976-1977 yılında üniversite sınavını kazanmış ve dershaneye giden ile gitmeyen adaylar üzerinde yapmış olduğu "Özel Dershanelerin Üniversiteye Giriş Etkileri" konulu araştırmasında, özel dershaneye devam eden öğrencilerin puanlarını önemli ölçüde arttırdığını tespit etmiştir (Özgüven, 1977, s.1 - 30).

Duman (1984), "Özel Dershaneler ve İşlevleri" adlı araştırmasında üniversite giriş sınavlarına hazırlık kurslarına katılan öğrencilerin üniversiteye girişte diğer öğrencilere göre daha avantajlı olduğunu belirtmektedir. Özel dershaneye devam eden öğrencilerin % 83.6' sı özel dershanelerin okulda öğretilenleri tekrar ederek test tekniğini öğrettiğini belirtirken, % 16.2' si dershanede yeni bilgiler öğrendiklerini ve kursların kendilerini araştırmaya sevk etmediğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu araştırmada dikkat edilecek önemli bir sonuç ise, dershanelere giden öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanacak öğrencilere verdikleri öğütler arasında "özel dershanelere gitmek" önerisi ilk sırada yer almaktadır (Duman, 1984, s.75 - 82).

Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ile Özel Dershaneler Birliğinin ortaklaşa çalışmalarıyla 1990 yılında, Türk Milli Eğitim Sisteminin önemli kademelerinden biri olan ortaöğretimdeki eğitim ve öğretim problemlerini tespit etmek amacıyla "Lise son sınıf öğrencilerinin okullarındaki eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin görüşleri" ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma ile yaklaşık 80.000 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, öğrenciler genellikle kendilerinde öğrenme isteği bulmamaktadır. Fakat sınıf içerisinde çoğunlukla öğretmeni dinlemekte olduklarından, konu ile ilgili tartışmalara az katıldıklarından belirtmektedirler. Öğrenim gördükleri Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, Fizik ve Tarih gibi

derslerin müfredat programlarının yeniden düzenlenerek, okudukları ders kitaplarının yeniden hazırlanmasını istemektedirler. Üniversiteye hazırlanma yönünde ise Fizik, Matematik ve Kimya derslerini yetersiz görmektedir. Dershaneye devam eden öğrenciler, özel dershaneye gitme sebeplerini şöyle sıralamaktadırlar: Okul yeterli olmadığı için (% 40.4); test tipi sınava hazırlık için (% 21.3); problemlere pratik çözümler öğrenebilmek için (% 21.0); sınavda zamanı iyi kullanabilmek için (% 15.8); çok küçük bir bölümü ise ailesi istediği için özel dershaneye gittiğini belirtmişlerdir (Duman, Avcı, 1990).

Tunay (1992), “Lise Öğrencilerini Özel Dershanelere İten Faktörler” adlı araştırmasında, genel lise öğrencilerinin özel dersaneleri tercihlerinde diğer lise öğrencilerine göre daha fazla tercih ettikleri, okul kurs programını tercih eden öğrencilerin ise ticaret lisesi öğrencilerinden oluştuğunu belirtmektedir. Özel dersanelere devam eden öğrencilerin okuldaki arkadaşlarının da çoğunun, okul kurslarına devam eden öğrencilerin ise arkadaşlarının çok azının dershaneye gittiğini, bunun nedenlerin başında ise öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanırken aynı çalışma yolunu tercih ettiğini belirtmektedir. Öğrencilerin özel dersaneleri tercih etmelerinin başında kurs programlarının, öğrenci seçme ve yerleştirme sınav sistemine (ÖSYS) uygun olarak çeşitlenmiş olması, kapsamlı olması ve öğretici kadro tarafından uygulanması dershaneye olan talebin en önemli sebepleridir. Ayrıca okul kurslarında öğrenci gruplarının oluşturulmasında hiçbir esasın dikkate alınmamasına karşın özel dersanelerde:

- Seviye tespit sınavı sonuçları
- Mesleki rehberlik sonuçları
- Öğrencinin tespit ettiği yükseköğretim programı türü
- Öğrencinin öğrenim gördüğü lisenin türü
- Öğrencinin sınıfı

durumlarının dikkate alınmasıyla homojen öğrenci gruplarının oluşturulması özel dershanenin başarısını arttıran bir unsur ve özel dershaneye olan talebin bir diğer nedeni sayılabilir (Tunay, 1992, s.98 - 104).

Aksöz'ün 2001 yılında "Yeniden Üretim Kuramı Açısından Dershanelerdeki Farklılaşmalar" ile ilgili araştırmasında dershaneleri hizmet verdikleri öğrencinin sınıfsal, kültürel ve demografik kökenine göre kitle, büro, hemşeri ve cemaat dershanesi olarak dört grupta farklılaştığını belirtmektedir. Özel dersane öğretmenlerinin kültürel sermayelerinin, demografik ve sınıfsal kökenleri hangi dershanede, hangi şartlarda çalışacağını belirtmektedir. Bu anlamda dershaneleri, diğer eğitim kurumları gibi var olan eşitsizlikleri kendi içerisinde yeniden üreterek varlığını sürdüren hülle kurumlar olarak nitelendirmektedir. Ayrıca alanını oluşturan tüm dershanelerde üniversite sınavına yönelik ölçme ve değerlendirme yapılmaktadır. Öğretmenin sürekli olarak akademik gücü yüksek, kavrama basamağında soru hazırlama arayışları öğretmenlerin akademik niteliklerini olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir (Aksöz, 2001, s.119-125).

Öztürk'ün 2001 yılında yapmış olduğu "Üniversite Sınavını Kazanamayan Özel Dersane Öğrencilerinin Ortak Özellikleri ve Özel Dershanelerin Bu Öğrencilere ÖSS'deki Puan Getirisi (Kayseri Örnekleme)" araştırmasında yükseköğretimin önündeki artarak devam eden öğrenci yığılmalarıyla beslenen özel dershanelerin ve bu kurumlara devam eden öğrenci sayılarının sürekli arttığını belirtmektedir. ÖSS kapsamındaki derslere karşı olan ilgi ile puan türleri arasında önemli düzeyde uyumluluk tespit edilmiştir. Buna göre genellikle sayısal öğrenciler sözel dersleri, sözel öğrencilerde sayısal dersleri sevmediklerini belirtmişlerdir (Öztürk, 2001, s183-189).

Özsoy'un 2003 yılında yapmış olduğu "Özel Öğretim Kurumları Olarak Dershaneler ve Sorunları (Denizli İli Uygulaması)" araştırmasında özel dershanelerin eğitimdeki yerini ve karşılaştıkları sorunları tespit etmeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; Türkiye'de özel dershanelerin, lisede verilen eğitim-öğretimin üniversite sınavını kazandırmasında yeterli görülmediği için ortaya çıktığı görülmüştür. Özel dershanelerin; eğitimde fırsat eşitsizliğini gidermeye çalışmaları, oluşturdukları ekonomik hareketlilik, yapmış oldukları kültürel etkinlikler açısından eğitim sistemi içerisinde önemini olduğu görülmüştür. Özel dershanelerin sorunlarının temelinde;

resmi ve özel kurum, kuruluş ve kişilere tam olarak kendilerini kabul ettirememiş olmaları ve kanunlarla belirlenen idari mevzuattan ve rekabet koşullarından kaynaklanan sorunlarının olduğu görülmüştür. Ayrıca veliler tarafından öğrencilerin takipsiz bırakılması ve ücret ödemelerinin geciktirilmesi gibi durumlar dersaneler tarafından sorun olarak görülmektedir (Özsoy, 2003).

Türk Eğitim Derneği (TED) (2005) tarafından yapılan “Türkiye’de Üniversiteye Giriş Sistemi Araştırması ve Çözüm Önerileri” araştırmasının ilk kısmında üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin yaptıkları her türdeki giderler göz önüne alındığında ailelere ve topluma maliyeti incelenmiştir. Araştırmanın ikinci kısmında ise üniversiteye giriş sistemi lise öğrencileri, lise mezunu öğrencileri, üniversiteyi yeni kazanmış öğrenciler, öğrenci velileri ve eğitimciler açısından inceleyerek bir karşılaştırma yapmıştır (TED, 2005).

Yukarıda ifade edilen özel dersaneler ile ilgili yapılmış araştırmalarda, öğrencileri özel dersanelere iten faktörler, özel dersanelerdeki farklılaşmalar, her türlü giderler dikkate alınarak ailelere ve topluma maliyeti gibi çeşitli durumlara göre tespitler yapılmaya çalışılmıştır. Fakat özel dersanelerde verilen eğitimin niteliği ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Sincan yöresi özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi başta olmak üzere kırsal kesimden aşırı göç alan ve geldiği yerin örf, adet, gelenek-görenek ile kültürünü taşıyan bir ilçedir. Bu kültürle yoğrulmuş, üniversiteye hazırlanan öğrencilerin; cinsiyet, yaş, ailelerinin eğitim ve ekonomik durumu gibi bazı kriterlere göre dersanelere gitme nedenleri ile dersanede almış oldukları eğitime ilişkin görüşleri araştırılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma için belirlenen evren ve örneklem, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin analizi ve yorumlanması açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya halen varolan durumu, varolduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan çalışmalardır. Tarama modellerinde, araştırmacının araştırma konusu olan birey, grup veya objeye müdahalesi söz konusu değildir (Karasar, 2002). Eğer, araştırmanın amacı çok sayıda obje veya insana ilişkin bazı betimlemelerde bulunmak ise tarama modeli en uygun model olarak görülmektedir (Balcı, 1995).

Bu araştırmada, özel dersanelere giden öğrencilerin, özel dersanelere gitme nedenleri ile özel dershanede aldıkları eğitime ilişkin görüşleri belirlenerek bu görüşlerin bazı değişkenlere göre betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma için gerekli veriler, bu amaçla geliştirilen ölçme aracından elde edilmiştir.

Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara'nın Sincan ilçesindeki 2004/2005 eğitim-öğretim yılında özel dersanelerin üniversiteye hazırlık kurslarına giden öğrenciler oluşturmaktadır.

Sincan İlçesindeki 18 özel dershaneden, 14'ü ÖSS'ye hazırlık programı uygulamaktadır. Bu özel dersanelere giden öğrenci sayısı 2409'dur. Bu özel dersanelerde, 385'i kız, 430'u erkek olan 815 lise son sınıf ve 767'si kız, 827'si erkek olan 1594 mezun öğrenci üniversite sınavına hazırlanmaktadır (MEB, 2005). Fakat, araştırmacının araştırmaya başlayacağı dönemde yaptığı dersane görüşmeleri ve taramalarında, belirtilen sayıların çok üzerinde öğrencinin dersanelere devam ettiği gözlenmiştir. Bu durum göz önünde

bulundurularak öğrenci sayısının yaklaşık 10.000 olduğu kabul edilerek araştırmaya devam edilmiştir.

Öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı zaman sıkıntısı ve maddi güçlükler dikkate alınarak, öğrencilerden örneklem alma yoluna gidilmiştir. Örneklem alma yönteminde “oranlı küme örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Bunu yaparken 14 özel dershaneden her bir özel dershaneyi bir küme kabul ederek, her özel dershaneden ayrı ayrı örneklem alınmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde Balcı'nın (2001, 108) önerdiği aşağıdaki formülden yararlanılmıştır.

- N : Evren büyüklüğü
n : Örneklem büyüklüğü
d : Hoşgörü düzeyi (0,05)
t : Güven düzeyinin tablo değeri (1,96)
PQ : Maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesi (0,5 x 0,5 = 0,25)

$$n = \frac{t^2 \cdot (PQ) / d^2}{1 + (1/N) \cdot t^2 \cdot (PQ) / d^2}$$

$$n = \frac{(1,96)^2 (0,25) / (0,05)^2}{1 + (1/10000)(1,96)^2 (0,25) / (0,05)^2} \cong 369,9$$

Bu formülün kullanılması ile, 10.000 öğrenci olarak kabul edilen çalışma evreninin maksimum örneklem büyüklüğü, .05 hoşgörü düzeyi için 370 öğrenci olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Araştırmanın amacı çerçevesinde, lise son sınıftaki ve mezun öğrencilerin dershanelere gitme nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik, üç bölümden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Bu bölümler; 1-Kişisel Bilgiler, 2- Dershaneye Gitme Nedenleri ve 3-Dershanede Alınan Eğitimin Niteliği ile ilgilidir. Öğrencilerin maddelere ilişkin katılma düzeyleri “1-Hiç Katılmıyorum”, “2-Çok Az Katılıyorum”, “3-Kısmen (Orta Düzeyde)

Katılıyorum” , “4-Çoğunlukla Katılıyorum” ve “5-Tamamen Katılıyorum” şeklinde beşli Likert tipi dereceleme ölçeği ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Beşli Likert tipinde hazırlanmış olan ankete verilen cevapların, ortalamalar ile değerlendirilmesi durumunda, seçeneklere ait puan sınırlarının nasıl olması gerektiği konusunda bir tartışma yürütülmüştür. Konu ile ilgili olarak görüşüne başvurulmuş Prof. Dr. Ali Balcı, Beşli Likert'in seçenek puanlarının kesin olduğu fakat seçeneklere ait puan sınırının kesin olmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Yine görüşüne başvurulmuş Yrd. Doç. Dr. Nükhet Ç. Demirtaşlı ise seçeneklere ait puan sınırlarının belirli aralıklarda belirtilmemesinin daha iyi olacağı yönünde görüş bildirmiştir.

Aynı zamanda farklı araştırmalarda puan sınırlarının farklı ele alındığı görülmüştür. Aksoy'un (1995) “Endüstriyel teknik ortaöğretim mezunlarının eğitim-istihdam ilişkileri” adlı doktora tezi ve Kirtik'in (2003) “Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunu olup Milli Eğitim Bakanlığı'nda sınıf öğretmeni olarak çalışmış ve çalışan öğretmenlerin yeterlikleri” adlı yüksek lisans tezlerinde seçeneklere ait puan sınırları 1.00-1.49 arası 1, 1.50-2.49 arası 2, 2.50-3.49 arası 3, 3.50-4.49 arası 4 ve 4.50-5.00 arası 5 kabul edilmiştir. Ayrıca Çakallı'nın (2003) “Emniyet Genel Müdürlüğünce düzenlenen temel trafik ve kaza inceleme eğitim programının değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezi Beşli Likert tipinde çalışılmış ve seçeneklere ait puan sınırları da 1.00-2.54 arası yetersiz, 2.55-3.54 arası orta düzeyde yeterli ve 3.55-5.00 arası yeterli olarak alınmıştır. Bu çalışmalarda puan aralıklarının, ortalama puanların matematiksel olarak yakın buldukları Likert puanlarına çevrilmesini temel ilke olarak kabul ettikleri görülmüştür.

Bu tartışmalar ve ulaşılan kaynaklara bağlı olarak, puan sınırları konusunda konuya ve yorumlamaya bağlı farklılıkların olabileceği yargısına ulaşılmıştır. Bu saptama ile birlikte, aritmetik ortalama ile yapılan değerlendirmelerde dağılımı dikkate almanın gerekli olduğunu da dikkate alarak, araştırmanın seçeneklere ait puan sınırlarının aşağıda gösterilen biçimde olması tercih edilmiştir. Bu tercihin kaynağı da ortalama puanların Likert Puanlarına yakınlığını temel ölçü olarak almasıdır.

Araştırmada Kullanılan Beşli Dereceleme Ölçeğinin Puan Sınırları

Seçenek Puanları	Seçeneklere Ait Puan Sınırları
1.00	1.00-1.49
2.00	1.50-2.49
3.00	2.50-3.49
4.00	3.50-4.49
5.00	4.50-5.00

Bilgi toplama aracının taslağının oluşturulmasında, araştırmacının lise son sınıfta okuyan öğrencilerinden, Sincan'da faaliyet gösteren bir dershanedeki müdür ve özel dershaneler ile ilgili yapılmış çalışmaların anketlerinden yararlanılmıştır. Oluşturulan anket, tez danışmanı ile tartışıldıktan sonra uzman görüşüne hazır hale getirilmiştir. Anket taslağı, bir sonraki aşamada, uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü sağlanması aşamasında, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğretim elemanları Prof.Dr. L.İşıl Ünal, Prof.Dr. Kasım Karakütük, Prof.Dr. Nejla Kurul Tural, Prof.Dr. Ali Balcı, Prof.Dr. Meral Uysal, Yrd. Doç.Dr. Yasemin Karaman Kepenekçi, Öğr. Gör. Dr. Fevziye Sayılan, Yard.Doç.Dr. Mehmet Bilir, Arş.Gör. Murat Akyıldız, Arş.Gör.Binali Tunç, Arş.Gör. Sabri Güngör ve Arş.Gör. Güven Özdem ile Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr. Tayyip Duman'dan görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda ankette Bölüm 2'de yer alan "Üniversite Sınavına Hazırlanırken Yaşadıklarınız ve Karşılaştığınız Durumlar" kısmı ile bazı maddelerde değişikliklere gidilmiş, birkaç madde ankette çıkarılmıştır. Bölüm 3 ve Bölüm 4 deki anketler yer değiştirilerek Bölüm 2 ve Bölüm 3 adını almıştır. Ayrıca raporlaştırma aşamasında öğrenciler tarafından yanıtlanmış olan özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin 27 ve 28. madde ile özel dershanede alınan eğitime ilişkin 26, 27 ve 28. maddeler araştırma ile doğrudan ilgili görülmediğinden değerlendirmeden çıkarılmıştır.

Güvenirlilik çalışmaları için, Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı kullanılmıştır. Bu aşamada, Özdamar'ın (1997, 500) alpha katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme kriterleri esas alınmıştır. Bu kriterler şu şekildedir:

- ,00 ≤ α ≤ ,40 ise ölçek güvenilir değildir.
- ,40 ≤ α ≤ ,60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir.
- ,60 ≤ α ≤ ,80 ise ölçek oldukça güvenilirdir.
- ,80 ≤ α ≤ 1 ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Ulaşılan dönütler sonucunda yapılan geliştirilen anket, araştırmacı tarafından, Sincan'da tesadüfi olarak seçilen bir dershanedeki 44 öğrenciye ön deneme amacıyla uygulanmıştır. Uygulama sonuçları anketin güvenilirliğini saptama amacıyla, Güvenirlik (Reliability) analizi ile test edilmiştir. Güvenirlik katsayısı kabul edilen Crombach Alpha .86 olarak hesaplanmış, ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda bölümde hiçbir madde değiştirilmeden nihai uygulamanın yapılmasına karar verilmiştir.

Anket, başlangıçta 2005-2006 eğitim döneminde dershaneye giden öğrencilere uygulanmak istenmiştir. Ancak, bu grup öğrenciler araştırmanın uygulama döneminde dershaneye yeni başlamış olacaklarından dolayı, bu öğrencilerin yerine, aldıkları eğitimi daha iyi değerlendirebilecek olan 2004-2005 eğitim dönemini bitirmek üzere olan öğrenciler tercih edilmiş ve mayıs ayının son haftası anket yapılmıştır. Bu nedenle haziran ayında yapılacak olan ÖSS sınavının yaklaşması ve dershanelere devam eden öğrencilerin azalacağı dikkat edilerek, zamanla ilgili bir sorun yaşanılmamasına özen gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Ön uygulamalar bittikten sonra 450 adet anket çoğaltılmıştır. Öğrencilere dağıtılan anketlerden 27'si çeşitli nedenlerden dolayı geri alınamamıştır. Toplanan 423 anketin bazılarının işaretlenmemiş olması, eksik işaretlenmiş olması ve fazla işaretlenmiş olmasından dolayı 23 tanesi geçerli sayılmamıştır. Geçerli sayılan toplam anket sayısı 400 olup bu sayı amaçlanan örneklem büyüklüğü olan 370 öğrencinin biraz üzerindedir. Elde edilen fazla anketin, tesadüfiliği bozmadığı düşünüldüğünden değerlendirmeye katılmasına karar verilmiş ve maksimum örneklem büyüklüğüne ulaşıldığı kabul edilmiştir. Daha önce yapılan hesaplamaya bağlı

olarak ulařılan bu sayının evreni temsil edebilecek yeterlikte olduđu dűřünűlműřtür.

Değerlendirmeye alınan anketlerin istatistiksel analizinde istatistiksel çözümlleme amaçlı bilgisayar programı olan SPSS 10.0 (Statistical Packet for Social Sciences) programından yararlanılmıştır. İstatistiksel analizler sonucunda her alt probleme ilişkin frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (x) ve standart sapma değerleri bulunmuştur.

Araştırmada, iki grubun görűřleri arasındaki farkın anlamlılığını test etmek için ilişkisiz örneklemler için T-Testi; üç ve daha fazla grubun görűřleri arasındaki fark normal dağılım çıkmadığında anlamlılığını test etmek amacıyla parametrik olmayan istatistikler için kullanılan (nonparametric test) Ki-Kare testi uygulanmıştış. Ankete katılan öğrencilerin, lise türüne göre 373'ü resmi ve 16'sı özel lisede öğrenim gördüğünden elde edilen veriler belli bir grupta toplanıp, normal dağılıma sahip olmadığından karşılaştırma analizi yapılmamıştış. Ancak bu grupla ilgili frekans, yüzde ve ortalama verileri hesaplanmıştış.

Araştırmada güvenilirlik düzeyi $p = 0,95$ olarak alınmıştış. Dikkat edici durumların görűlebilmesi amacıyla $p = 0.99$ güvenilirlik düzeyi de tablolarda gösterilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, özel dersanelere giden öğrencilerin dersanelere gitme nedenleri ile dersanelerde almış oldukları eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş olan anket aracılığıyla toplanan verilerin analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Önce çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin araştırmada kullanılacak kişisel özellikleri ile ilgili bulgular çizelgeler halinde verilmekte, sonra sırasıyla her alt probleme uygun olarak yapılan istatistiksel çözümler sonucunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu başlık altında ankete katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, anne ve babasının öğrenim durumu ve mesleği gibi konular hakkında bilgi verilmektedir.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyeti

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 46,2'sini (n=184) erkek öğrenciler, % 53,8'ini (n=214) kız öğrenciler oluşturmaktadır (Çizelge 1).

Çizelge 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzde (%)
Erkek	184	46,2
Kız	214	53,8
Toplam	398	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşı

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 32,3'ünü (n=127) 18 yaşındaki öğrenciler, % 31,3'ünü (n=123) 17 yaşındaki öğrenciler ve % 20,1'ini (n=79) 19 yaşındaki öğrenciler oluşturmaktadır (Çizelge 2).

Çizelge 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	Frekans (n)	Yüzde (%)
16 yaş	10	2,6
17 yaş	123	31,3
18 yaş	127	32,3
19 yaş	79	20,1
20 veya üzeri	54	13,7
Toplam	393	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Lise Türü

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 95,9'lük (n=373) büyük bir kısmını genel lise öğrencileri, % 4,1'ini (n=16) özel lise öğrencileri oluşturmaktadır. Bu durum Çizelge 3'de gösterilmiştir.

Çizelge 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Okudukları Lise Türüne Göre Dağılımı

Lise Türü	Frekans (n)	Yüzde (%)
Resmi lise	373	95,9
Özel lise	16	4,1
Toplam	389	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Durumu

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 53,8'ini (n=213) mezun öğrenciler, % 44,7'sini (n=177) lise son sınıfta okuyan öğrenciler ve % 1,5'ini (n=6) üniversitede okuyan öğrenciler oluşturmaktadır (Çizelge 4).

Çizelge 4. Ankete Katılan Öğrencilerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Frekans (n)	Yüzde (%)
Lise son sınıfta okumaktayım	177	44,7
Mezunum	213	53,8
Üniversite öğrencisiyim	6	1,5
Toplam	396	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Türü

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunu % 79,6 (n=316) oranı ile genel lise diğer iki grubu ise Kız Meslek Lisesi (% 4,8) ve Anadolu lisesi öğrencileri (% 4,3) oluşturmaktadır (Çizelge 5).

Çizelge 5. Ankete Katılan Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımı

Okul Türü	Frekans (n)	Yüzde (%)
Genel lise	316	79,6
Anadolu lisesi	17	4,3
Fen lisesi	8	2,0
Endüstri meslek lisesi	9	2,3
Kız meslek lisesi	19	4,8
Ticaret meslek lisesi	10	2,5
İmam hatip lisesi	1	0,2
Diğer	17	4,3
Toplam	397	100,0

Mezun Olunan İlköğretim Kurumu Yeri

Ankete katılan öğrencilerin % 62,1'i (n=246) ilçeden, % 20,3'ü (n=81) büyük şehirden mezun olmuştur. Köy ve kasabada ilköğretim eğitimini alan öğrenciler ise sadece % 5,3'ünü (n=21) oluşturmaktadır (Çizelge 6).

Çizelge 6. Ankete Katılan Öğrencilerin Mezun Olunan İlköğretim Kurumunun Yerine Göre Dağılımı

İlköğretim Kurumu Yeri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Köyde	10	2,5
Kasabada	11	2,8
İlçede	246	62,1
Şehirde	48	12,1
Büyükşehirde	81	20,5
Toplam	396	100,0

Mezun Olunan veya Öğrenim Görülen Lisenin Yeri

Ankete katılan öğrencilerin mezun oldukları veya öğrenim gördükleri lisenin yeri olarak % 61,5 (n=243) oranla ilçede ve % 24,8 (n=98) oranla büyükşehirde bulunmaktadır. Kasabada lise eğitimini alan öğrenciler ise sadece (n=8) % 2,0'dır. Bu durum Çizelge 7'de gösterilmiştir.

Çizelge 7. Ankete Katılan Öğrencilerin Mezun Olukları veya Öğrenim Gördükleri Lisenin Yerine Göre Dağılımı

Lisenin Yeri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kasabada	8	2,0
İlçede	243	61,5
Şehirde	46	11,7
Büyükşehirde	98	24,8
Toplam	395	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Tekrarı Yapma Durumu

Ankete katılan öğrencilerin % 87,3'lük (n=344) büyük bir kısmı ilköğretim ve lisede sınıf tekrarı yapmamıştır. Bu durum Çizelge 8'de gösterilmiştir.

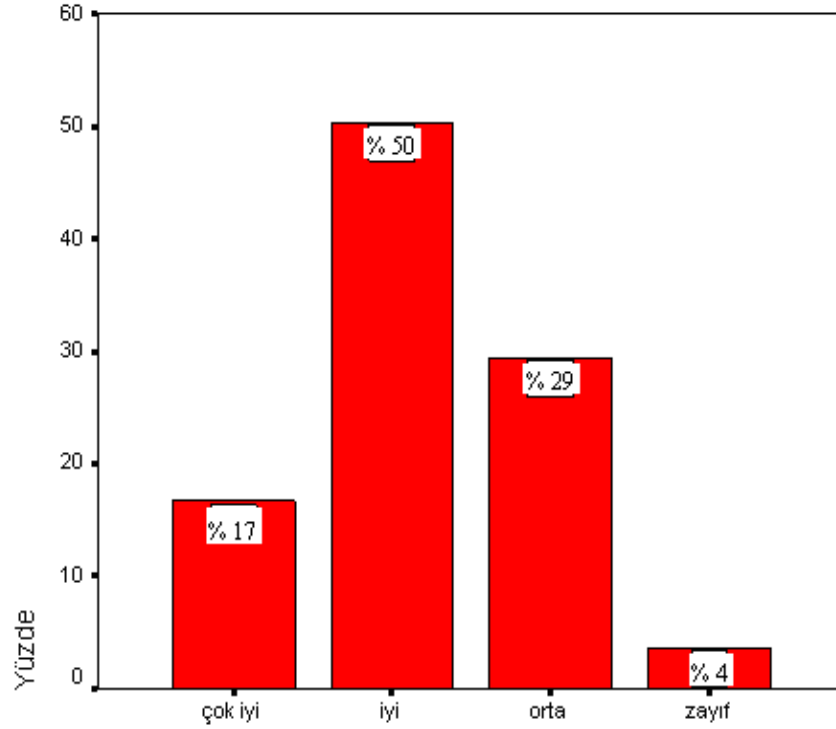
Çizelge 8. Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıf Tekrarı Yapıp Yapmadıklarına Göre Dağılımı

Sınıf Tekrarı Yapma Durumu	Frekans (n)	Yüzde (%)
Sınıf tekrarı yapmayan	344	87,3
İlköğretimde Sınıf Tekrarı Yapan	13	3,3
Lisede Sınıf Tekrarı Yapan	37	9,4
Toplam	394	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Lise Notlarına Göre Başarı Durumu

Ankete katılan öğrencilerin lise notlarına göre başarı durumlarına yönelik yaptıkları değerlendirmede % 50,4'ü (n=200) iyi, % 29,5'i (n=117) orta,

% 16,6'sı (n=66) çok iyi ve % 3,5'i (n=14) zayıf olarak değerlendirmiştir. Bu durum Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Lise Notlarına Göre Başarı Durumları (N=397)

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin ÖSS Puan Türü

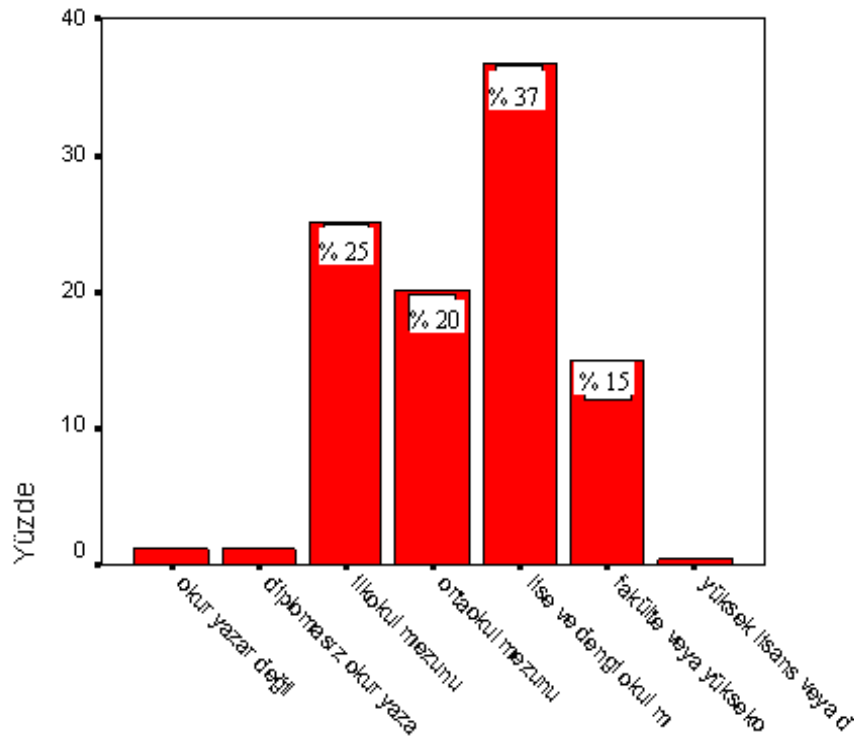
Ankete katılan öğrencilerin % 39,5'i (n=157) Eşit ağırlıklı puan, % 35,8'i (n=142) sayısal puan, % 24,4'ü (n=97) sözel puan ve öğrenci seçme sınavına (ÖSS) girmek istediklerini belirtmişlerdir. Bir öğrenci hem ÖSS hem de Yabancı Dil Sınavına (YDS) girebilmektedir. Araştırmanın yapıldığı Sincan İlçesinde, YDS ile üniversiteye girmek isteyen öğrenciler için bir özel dersane olmadığından % 0,3'ü (n=1) yabancı dil puanı ile üniversite sınavına girmek istediğini belirtmiştir. Bu durum Çizelge 9'da gösterilmiştir.

Çizelge 9. Ankete Katılan Öğrencilerin Hangi ÖSS Puan Türü ile Sınava Gireceklerine Göre Dağılımı

ÖSS Puan Türü	Frekans (n)	Yüzde (%)
Sayısal Puan	142	35,8
Sözel Puan	97	24,4
Eşit Ağırlıklı Puan	157	39,5
Yabancı Dil Puanı	1	0,3
Toplam	397	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumu

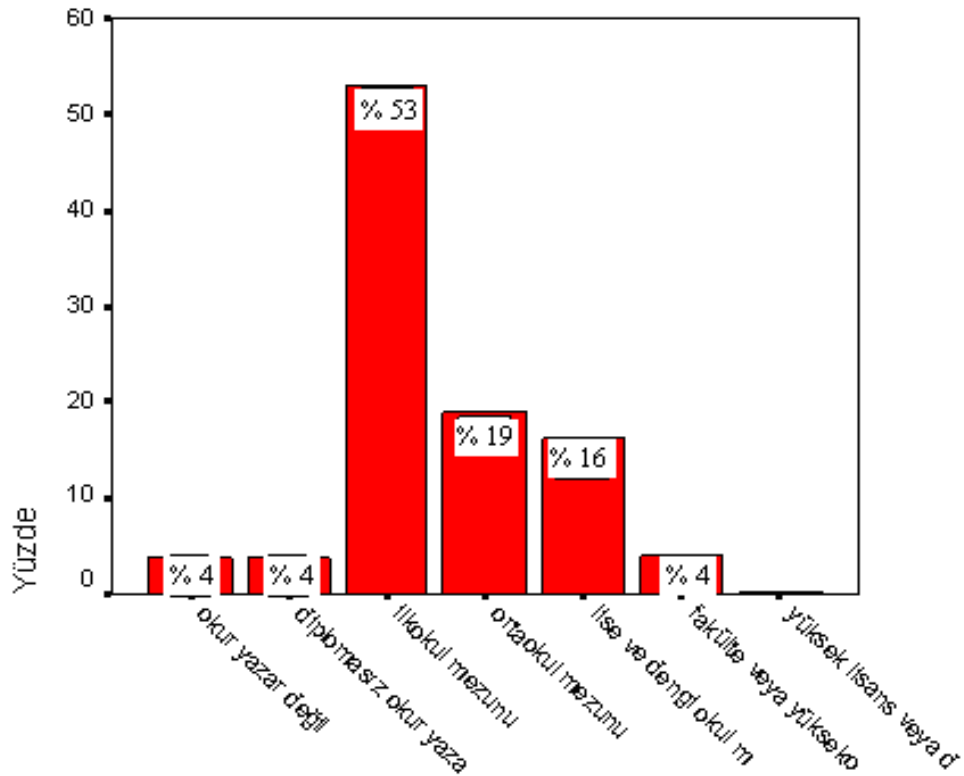
Ankete katılan öğrencilerin babalarının öğrenim durumlarının % 36,6'sının (n=146) lise ve dengi okul mezunu, % 25,1'inin (n=100) ilkokul mezunu, % 20,1'inin (n=80) ortaokul mezunu olduğu görülmüştür. Bu durum Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları (N=398)

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumu

Ankete katılan öğrencilerin annelerinin öğrenim durumlarına yönelik verdikleri cevaplardan % 53,0'ın (n=211) ilkokul mezunu, % 18,8'in (n=75) orta okul mezunu, % 16,3'ünün (n=65) lise ve dengi okul mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum Şekil 3'de gösterilmiştir.

Şekil 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımları (N=398)

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Mesleği

Ankete katılan öğrencilerin babalarının yaptıkları mesleklere göre dağılımında % 32,3'ü (n=128) işçi, % 29,5'i (n=117) memur ve % 14,9'u emekli olarak çalıştığını belirtmişlerdir. Bu durum Çizelge 10'da gösterilmiştir.

Çizelge 10. Ankete Katılan Öğrencilerin Babalarının Mesleğine Göre Dağılımı

Baba Mesleği	Frekans (n)	Yüzde (%)
Çiftçi	8	2,0
İşçi	128	32,3
Memur	117	29,5
Orta ve düşük gelirli serbest meslek	21	5,3
Yüksek gelirli serbest meslek	19	4,8
Esnaf	22	5,6
İşsiz	3	0,8
Emekli	59	14,9
Diğer	19	4,8
Toplam	396	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Mesleği

Ankete katılan öğrencilerin annelerinin yaptıkları mesleklere göre dağılımında % 90,0'lık (n=360) büyük bir kısmı ev hanımı ve % 3,5'i (n=14) memur olarak çalıştığını belirtmişlerdir (Çizelge 11).

Çizelge 11. Ankete Katılan Öğrencilerin Annelerinin Mesleğine Göre Dağılımı

Anne Mesleği	Frekans (n)	Yüzde (%)
Ev hanımı	360	90,0
İşçi	10	2,5
Memur	14	3,5
Orta veya düşük gelirli serbest meslek	3	0,8
Yüksek gelirli serbest meslek	5	1,2
Esnaf	2	0,5
Emekli	2	0,5
Diğer	4	1,0
Toplam	400	100,0

Ankete Katılan Öğrencilerin Evlerinin Toplam Geliri

Ankete katılan öğrencilerin yaşadıkları evin toplam geliri bakımından % 50,1'ine (n= 196) karşılık gelen çoğunluğunun 501 ile 1000 YTL arasında değiştiği tespit edilmiştir (Çizelge 12).

Çizelge 12. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Evin Toplam Gelirine Göre Dağılımı

Evin Toplam Geliri	Frekans (n)	Yüzde (%)
500 YTL ve daha az	32	8,2
501-1000 YTL arası	196	50,1
1001-1500 YTL arası	114	29,1
1501-3000 YTL arası	39	10,0
3000 YTL den fazla	10	2,6
Toplam	391	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Evlerinin Mülkiyeti

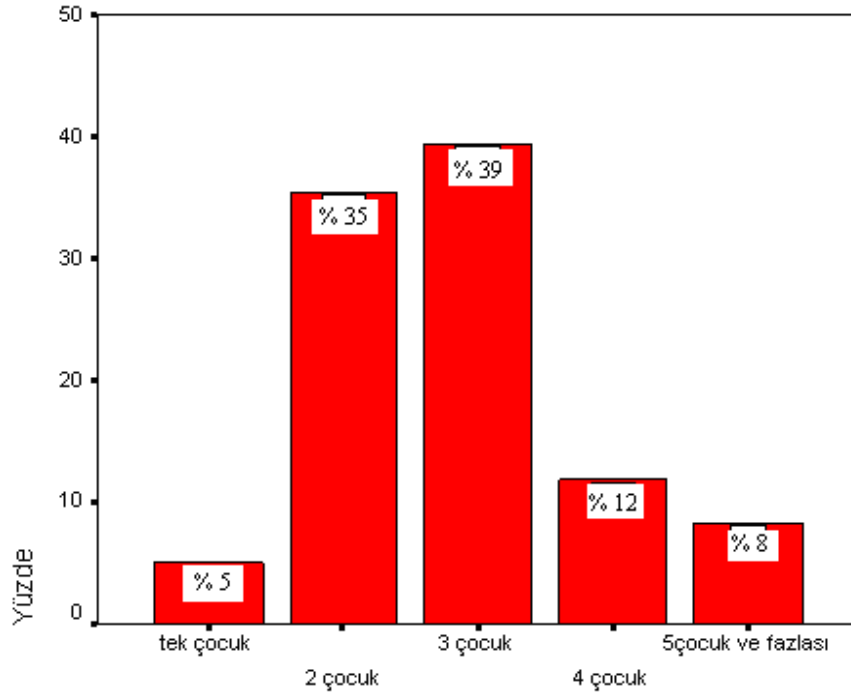
Ankete katılan öğrencilerin yaşadıkları evin mülkiyeti % 76,1'ine (n=303) karşılık gelen çoğunluğu kendi evlerinde oturmaktadırlar. Bu durum Çizelge 13'de gösterilmiştir.

Çizelge 13. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Evin Mülkiyetine Göre Dağılımı

Evin Mülkiyeti	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kira	77	19,3
Kendimize ait	303	76,1
Lojman	9	2,3
Aile yakınlarından birine ait kira ödenmiyor	9	2,3
Toplam	398	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrenci Ailelerinin Sahip Olduğu Çocuk Sayısı

Ankete katılan öğrencilerin kaç kardeş olduklarına dair verdikleri cevaba göre % 39,4'ü (n=157) 3 kardeş, % 35,4'ü (n=141) 2 kardeş ve % 11,9'u 4 kardeş olduklarını belirtmişlerdir. Bu durum Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Sahip Olduğu Çocuk Sayısına Göre Dağılımı (N=398)

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gören Kardeş Sayısı

Ankete katılan öğrencilerin % 68,3'ü öğrenim gören kardeşi (n=263) olmadığını belirtmiştir. Bu durum Çizelge 14'te gösterilmiştir.

Çizelge 14. Ankete Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gören Kardeş Sayısına Göre Dağılımı

Kardeş Sayısı	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yok	263	68,3
1 Kardeş	75	19,5
2 Kardeş	27	7,0
3 Kardeş	17	4,4
4 Kardeş	2	0,5
5 Kardeş ve fazlası	1	0,3
Toplam	385	100,0

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yüksek Öğrenim Gören Kardeş Sayısı

Ankete katılan öğrencilerin yüksek öğrenim gören kardeş sayısı ile ilgili verdikleri cevapta % 64,4'lük (n=250) büyük bir kısmı hiç olmadığını belirtmiştir (Çizelge 15).

Çizelge 15. Ankete Katılan Öğrencilerin Yüksek Öğrenim Gören Kardeş Sayısına Göre Dağılımı

Yüksek Öğrenim Gören Kardeş	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç yok	250	64,4
1 Kardeş	100	25,8
2 Kardeş	32	8,2
3 Kardeş	3	0,8
4 Kardeş	3	0,8
Toplam	388	100,0

Ankete Katılan Öğrencilerin Dershaneye Ödedikleri Ücret

Ankete katılan öğrencilerin ÖSS sınavına hazırlanmak için gittikleri özel dershanelere ödedikleri ücrete ilişkin vermiş oldukları cevaba göre % 46,8'i (n=176) 1001 ile 1500 YTL arasında, % 35,9'u (n=135) 1501 ile 2250 YTL arasında ödeme yapmaktadırlar. Bu durum Çizelge 16'da gösterilmiştir.

Çizelge 16. Ankete Katılan Öğrencilerin Ödedikleri Özel Dershane Ücretine Göre Dağılımı

Özel Dershane Ücreti	Frekans (n)	Yüzde (%)
1000 YTL ve daha az	52	13,8
1001-1500 YTL arası	176	46,8
1501-2250 YTL YTL ve arası	135	35,9
2251-3000 YTL arası	9	2,4
3000 YTL den fazla	4	1,1
Toplam	376	100,0

Öğrencilerin Özel Dershanelere Gitme Nedenleri ve Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliği ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Bu başlık altında, ankete katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenleri ve özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile ilgili görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Daha sonra da öğrenci görüşlerin cinsiyet, okudukları lise türü, yaşları, öğrenim durumları, ÖSS puan türü, anne ve babanın öğrenim durumu ve ekonomik durumlarına göre değerlendirilmesi yer almaktadır.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Görüşlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Özel dershanelere gitme nedenlerine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımı: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin frekans ve yüzdeleri Çizelge 17’de gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin % 59,8’lik kısmı, lisedeki öğretmenlerinin özel dershanelere gitmeleri konusunda baskı yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca % 57,6’lık kısmı özel dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olmasına yüksek katılım göstermekte ve % 54,2’lik kısmı da lisede verilen eğitime göre özel dershanede verilen eğitimin daha etkili olduğunu belirtmektedir.

Çizelge 17. Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					\bar{X}	ss
		1	2	3	4	5		
		n	n	n	n	n		
		%	%	%	%	%		
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	88	56	99	62	93	3,0	1,5
		22,1	14,1	24,9	15,6	23,4		
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	14	40	65	111	166	4,0	1,1
		3,5	10,1	16,4	28,0	41,9		
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	54	38	47	54	201	3,8	1,5
		13,7	9,6	11,9	13,7	51,0		
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	44	40	57	70	180	3,8	1,4
		11,3	10,2	14,6	17,9	46,0		
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	29	30	45	84	209	4,0	1,3
		7,3	7,6	11,3	21,2	52,6		
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	22	31	52	75	213	4,1	1,2
		5,6	7,9	13,2	19,1	54,2		
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	218	59	46	34	35	2,0	1,4
		55,6	15,1	11,7	8,7	8,9		
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	159	59	59	41	76	2,5	1,6
		40,4	15,0	15,0	10,4	19,3		
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	229	33	38	37	46	2,1	1,5
		59,8	8,6	9,9	9,7	12,0		
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	20	22	57	90	208	4,1	1,2
		5,0	5,5	14,4	22,7	52,4		
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	17	18	55	76	226	4,2	1,1
		4,3	4,6	14,0	19,4	57,6		
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	101	40	67	76	110	3,1	1,6
		25,6	10,2	17,0	19,3	27,9		
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	32	26	40	86	209	4,1	1,3
		8,1	6,6	10,2	21,9	53,2		
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	42	33	63	75	181	3,8	1,4
		10,7	8,4	16,0	19,0	45,9		
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	59	38	61	80	157	3,6	1,5
		14,9	9,6	15,4	20,3	39,7		
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	46	34	77	73	166	3,7	1,4
		11,6	8,6	19,4	18,4	41,9		
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	87	58	83	71	95	3,1	1,5
		22,1	14,7	21,1	18,0	24,1		
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	77	59	81	63	113	3,2	1,5
		19,6	15,0	20,6	16,0	28,8		
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	27	29	68	103	171	3,9	1,2
		6,8	7,3	17,1	23,9	43,0		
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	50	53	76	67	151	3,5	1,4
		12,6	13,4	19,1	16,9	38		
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	171	35	36	43	110	2,7	1,7
		43,3	8,9	9,1	10,9	27,8		
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	186	49	51	31	72	2,4	1,6
		47,8	12,6	13,1	8,0	18,5		
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	219	57	51	32	34	2,0	1,3
		55,7	14,5	13,0	8,1	8,7		
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	164	62	81	31	56	2,4	1,4
		41,6	15,7	20,6	7,9	14,2		
25	Sınıf mevcudunun az olması	51	40	65	76	164	3,7	1,4
		12,9	10,1	14,6	19,2	41,4		
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	62	32	78	78	144	3,5	1,5
		15,7	8,1	19,8	19,8	36,5		

Özel dershanede alınan eğitime ilişkin görüşlerin frekans ve yüzde dağılımı: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitime ilişkin değerlendirmelerinin frekans ve yüzdeleri Çizelge 18’de gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin % 71,3’lük büyük bir kısmı deneme sınavlarında kopya çekmediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca % 68,7’lik kısmı öğretmenlerin öğrencilere baskı yapmadığını ve % 56,9’luk kısmı da öğretmenlere verilen soruların çözüldüğünü ifade etmişlerdir.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Değerlendirmeleri

Özel dershaneye gitme nedenlerinin cinsiyete göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin cinsiyete göre t-testi sonuçları Çizelge 19’da gösterilmiştir. Buna göre; “dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamam” (madde-1, $p>.05$), “dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi” (madde-2, $p>.01$), “okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek” (madde-3 $p>.01$), “dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması” (madde-5, $p>.01$), “lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması” (madde-6, $p>.05$), “dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması (madde-10, $p>.01$), “dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması” (madde-11, $p>.01$), “anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması” (madde-13, $p>.01$), “dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması” (madde-14, $p>.01$), “dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması” (madde-16, $p>.01$), “dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması” (madde-19, $p>.05$), “devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması” (madde-22, $p>.05$) ve “sınıf mevcudunun az olması” (madde-25, $p>.01$) maddelerinde özel dershaneye gitme nedenleri ile cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Çizelge 18. Özel Dershane Alınan Eğitime İlişkin Görüşlerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					\bar{X}	ss
		1	2	3	4	5		
		n	n	n	n	n		
		%	%	%	%	%		
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	156	88	72	25	56	2,3	1,4
		39,3	22,2	18,1	6,3	14,1		
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	82	65	78	81	94	3,1	1,5
		20,5	16,3	19,5	20,3	23,5		
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	227	67	54	30	21	1,9	1,2
		56,9	16,8	13,5	7,5	5,3		
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	53	46	74	96	128	3,5	1,4
		13,4	11,6	18,6	24,2	32,2		
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	133	73	80	41	73	2,6	1,5
		33,3	18,3	20,0	10,3	18,3		
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	184	77	58	32	42	2,2	1,4
		46,8	19,6	14,8	8,1	10,7		
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	210	50	62	28	43	2,1	1,4
		53,4	12,7	15,8	7,1	10,9		
8	Dershane'deki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	37	26	54	98	179	3,9	1,3
		9,4	6,6	13,7	24,9	45,4		
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	266	34	29	25	33	1,8	1,3
		68,7	8,8	7,5	6,5	8,5		
10	Dershane'de anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	35	28	62	94	174	3,9	1,3
		8,9	7,1	15,8	23,9	44,3		
11	Çeşitli sorunlarla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	91	46	70	66	122	3,2	1,6
		23,0	11,6	17,7	16,7	30,9		
12	Gittiğim dershane'den çok memnunum	50	42	80	86	139	3,6	1,4
		12,6	10,6	20,2	21,7	35,0		
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershane'ye giderim	94	50	62	53	127	3,2	1,6
		24,4	13,0	16,1	13,7	32,9		
14	Dershane'de yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	176	58	67	34	58	2,3	1,5
		44,8	14,8	17,0	8,7	14,8		
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	283	42	34	11	27	1,6	1,2
		71,3	10,6	8,6	2,8	6,8		
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	143	71	66	39	70	2,5	1,5
		36,8	18,3	17,0	10,0	18,0		
17	Dershane'de gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	159	78	72	45	42	2,3	1,4
		40,2	19,7	18,2	11,4	10,6		
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	89	55	53	57	138	3,3	1,6
		22,7	14,0	13,5	14,5	35,2		
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	124	77	87	34	73	2,6	1,5
		31,4	19,5	22,0	8,6	18,5		
20	Dershane'ye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	119	62	70	43	98	2,8	1,6
		30,4	15,8	17,9	11,0	25,0		
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	128	56	83	60	69	2,7	1,5
		32,3	14,1	21,0	15,2	17,4		
22	Dershane'nin ders araçları yetersiz	169	79	73	27	50	2,3	1,4
		42,5	19,8	18,3	6,8	12,6		
23	Dershane'de sınıflar çok kalabalık	209	82	41	23	42	2,0	1,4
		52,6	20,7	10,3	5,8	10,6		
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	60	40	87	87	120	3,4	1,4
		15,2	10,2	22,1	22,1	30,5		
25	Dershane çok disiplinli	94	62	88	77	74	2,9	1,4
		23,8	15,7	22,3	19,5	18,7		

Çizelge 19. Cinsiyete Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (T-testi sonuçları)

No	Maddeler	Kız		Erkek		sd	t	p
		\bar{X}	ss	\bar{X}	ss			
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	3,2	1,4	2,8	1,5	394,0	-2,50	,013*
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	4,1	1,1	3,7	1,2	392,0	-3,4	,001**
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	4,0	1,4	3,5	1,5	368,8	-3,2	,002**
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,9	1,4	3,7	1,5	387,0	-1,5	,138
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	4,3	1,1	3,8	1,2	358,6	-3,8	,000**
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	4,2	1,4	4,0	1,5	360,8	-2,2	,030*
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	1,9	1,5	2,1	1,3	388,0	1,6	,106
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	2,5	1,2	2,6	1,3	390,0	1,0	,330
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	2,0	1,1	2,2	1,3	365,7	1,3	,206
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	4,3	1,3	4,0	1,4	357,1	-2,9	,005**
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	4,4	1,0	4,0	1,5	337,2	-3,7	,000**
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	3,2	1,6	3,1	1,5	389,6	-,17	,868
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	4,3	1,1	3,8	1,4	341,4	-3,8	,000**
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	4,1	1,3	3,5	1,4	362,9	-4,3	,000**
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	3,7	1,5	3,6	1,4	391,0	-0,7	,465
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	3,9	1,2	3,5	1,4	392,0	-2,7	,008**
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	3,1	1,5	3,0	1,1	390,0	-,52	,606
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	3,3	1,5	3,1	1,4	389,0	-1,3	,212
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	4,1	1,2	3,8	1,4	366,3	-2,5	,012*
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3,7	1,5	3,4	1,1	393,0	-2,0	,055
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	2,6	1,3	2,8	1,4	381,9	1,4	,162
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	2,2	1,3	2,6	1,5	385,0	2,4	,017*
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	1,9	1,3	2,1	1,2	363,0	1,2	,218
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	2,3	1,4	2,4	1,1	390,0	,7	,468
25	Sınıf mevcudunun az olması	3,9	1,5	3,4	1,3	392,0	-3,9	,000**
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,7	1,5	3,4	1,0	390,0	-1,7	,087

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Anlamli farklilik bulunan maddelerde genelde kiz öğrencilerin erkek öğrencilere göre katilma oranlari daha yüksektir. Bu durumu birkaç nedenle açıklamak mümkün olabilir. Kiz öğrencilerin erkek öğrencilere oranla dershaneye gitme nedenleri, ailelerin kültürel yapısından kaynaklanmaktadır. Anketin yapıldığı Sincan ilçesi kırsal kesimden çok göç alan bir ilçedir. Bu nedenle burada oturan halkın ekonomik ve kültürel düzeyi diğer semtlere oranla daha düşüktür. Aileler eski kültürlerinin benimsettiği davranışlarının bir kısmını burada devam ettirmektedir. Yine bu kültürden gelen etkiyle erkek çocuğu kız çocuğuna göre aile içerisinde daha çok önemsenmektedir; bu da kız çocuğunu aile içerisinde geri plana itmiştir. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha serbest hareket etmektedirler. Kız çocukların ise aile baskısı nedeniyle sosyal hayata girmeleri yada kültürel bir aktivitede bulunmaları her zaman mümkün olmaz. Bu sebeple dershaneye giden kız öğrenci ev ortamından uzaklaşmakta ve kendini sosyal bir çevrede bulmaktadır.

Erkek öğrencilerin ise yalnızca 22. soruda belirtilen devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor maddesine kızlara göre katilma oranı daha yüksektir. Örneğin tesadüfi olarak seçilen dershanelerden birinde ÖSS'ye hazırlanan toplam 683 öğrenciden 378'i erkek, 305'i kız öğrencidir. Bu öğrencilerin bir hafta içerisindeki yapmış oldukları devamsızlıklar incelendiğinde toplamda 90 erkek ve 32 kız öğrenci derslerine devam etmemiştir. Bu öğrencilerden 3 erkek ve 12 kız öğrenci ise çeşitli nedenlerden dolayı mazeret bildirerek özel dershaneye gitmemişlerdir. Bu durum erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor görüşüne katilma durumunu desteklemektedir.

Özel dershanede alınan eğitimin cinsiyete göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin cinsiyete göre t-testi sonuçları Çizelge 20'de gösterilmiştir. Buna göre; “öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor” (madde-3, $p>.05$), “bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor” (madde-5, $p>.01$), “bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar” (madde-6, $p>.01$), “bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar”

(madde-7, $p>.01$), “gittiğim dershaneden çok memnunum” (madde-12, $p>.05$), “üniversite sınavını kazanamamam yine dershaneye giderim” (madde-13, $p>.01$), “dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor” (madde-14, $p>.01$), “zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum” (madde-15, $p>.01$), “derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor” (madde-16, $p>.05$), “dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor” (madde-17, $p>.01$), “bazı derslerin haftalık ders saati çok az” (madde-19, $p>.01$), “dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor” (madde-20, $p>.05$), “dershanenin ders araçları yetersiz” (madde-22, $p>.01$) ve “dershanede sınıflar çok kalabalık” (madde-23, $p>.05$) maddelerinde özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anlamlı farklılık bulunan maddelerde özel dershanede alınan eğitimin niteliği özel dershaneye gitme nedenleri ile kıyaslanacak olunursa; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre belirtilen maddelere katılma oranları daha yüksektir. Kız öğrencilerin katılma oranları 12. ve 13. maddelerde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu maddeler “öğrencinin gittiği dershaneden memnun olması” ve “ÖSS sınavını kazanamasa bile yine dershaneye gitmesiyle” ilgilidir. Yani dershaneye gitme nedenleri bölümünde kız öğrencilerle ilgili yapılan açıklamalar dershanede alınan eğitimin niteliği ile ilgili düşünceleri desteklemektedir. Erkek öğrenciler ise aile içerisinde önemsenerek her türlü imkana sahip olmaları ve aile dışında arkadaşları ile uzun zaman geçirebilmelerinden dolayı dersleri ile yeteri kadar ilgilenmemektedirler.

Çizelge 20. Cinsiyete Göre Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (T-testi sonuçları)

No	Maddeler	Kız		Erkek		sd	t	p
		\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	2,2	1,4	2,5	1,5	393,0	1,6	,119
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	3,1	1,5	3,2	1,4	394,6	0,8	,428
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	1,8	1,2	2,0	1,3	395,0	2,1	,037*
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	3,6	1,4	3,4	1,4	393,0	-1,1	,255
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,4	1,5	2,9	1,5	396,0	3,0	,003**
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	1,9	1,3	2,5	1,4	356,9	4,0	,000**
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	1,9	1,3	2,3	1,4	375,4	3,3	,001**
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	3,9	1,4	3,9	1,2	390,0	-,3	,751
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	1,7	1,3	1,9	1,3	383,0	1,1	,273
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	4,0	1,3	3,8	1,3	389,0	-1,4	,174
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	3,3	1,6	3,1	1,5	391,0	-,8	,422
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	3,7	1,4	3,4	1,4	393,0	-2,0	,042*
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	3,4	1,5	2,9	1,6	382,0	-3,0	,003**
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	2,1	1,5	2,6	1,4	389,0	3,1	,002**
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	1,5	1,0	1,8	1,3	341,3	3,1	,002**
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	2,4	1,5	2,7	1,5	385,0	2,0	,046*
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	2,1	1,3	2,6	1,4	392,0	3,6	,000**
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	3,1	1,6	3,4	1,5	386,4	2,0	,050
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,4	1,4	2,9	1,5	391,0	3,0	,003**
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	2,7	1,6	3,1	1,5	388,0	2,3	,020*
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	2,8	1,5	2,7	1,5	392,0	-0,6	,578
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	2,1	1,4	2,5	1,4	394,0	3,0	,003**
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	1,8	1,2	2,3	1,4	360,8	4,0	,000*
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	3,6	1,4	3,3	1,3	390,0	-2,0	,050
25	Dershane çok disiplinli	3,0	1,5	2,9	1,4	391,0	-0,2	,832

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Anlamli farklılık taşıyan maddelerde deneme sınavlarında zaman zaman kopya çekiyorum, ders araçları yetersiz, sınıflar kalabalık ve derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor gibi maddelere verdikleri cevaplarla başarısızlık sebeplerinin özel dershaneden kaynaklandığını düşünmektedirler.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşlarına Göre Değerlendirmeleri

Öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerinin yaşlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin yaş durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 21’de gösterilmiştir. Buna göre; “dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması” (madde-11, $p>.05$), “dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması” (madde-14, $p>.05$), “dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması” (madde-18, $p>.05$) ve “sınıf mevcudunun az olması” (madde-25, $p>.05$) maddelerinde özel dershaneye gitme nedenleri ile öğrencilerin yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Öğrencilerin yaşlarına göre özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık bulunan maddelerde 16 yaşındaki öğrenciler diğer öğrencilere göre daha fazla maddelere katılmaktadırlar. Sınav sisteminin çoktan seçmeli olması test tekniğini daha önemli hale getirmekte ve 16 yaşındaki öğrenciler de lisede almış oldukları eğitim ile üniversite sınavını kazanabileceklerine inanmamaktadırlar. Özel dershanelerde bu öğrencilere geçmiş yıllarda gösterilen derslerin tekrarı yapılarak, konu ile ilgili pratik bilgiler verilmektedir. Ayrıca üniversite sınav sistemiyle ilgili yapılan değişikliklerde ve karşılaştıkları herhangi bir sorunda dershanelerde kendilerine yardım eden personelin bulunmasıyla öğrenciler bu kurumlara yönelmektedir. Bu bilinç ile dershaneye giden öğrencinin de kendine güveni artmaktadır. Duman ve Avcı’nın 1990 yılında yaptıkları araştırmada dershaneye devam eden öğrencilerin, dershaneye gitme sebeplerine ilişkin okudukları okulun yetersiz oluşu, test tekniğinin gösterilmesi, pratik bilgilerin verilmesi ve sınavda zamanın iyi kullanılmasını öğrenmek gibi çıkan sonuçlar, 16 yaşındaki öğrencilerin düşünceleriyle paralellik göstermektedir (Duman, Avcı, 1990).

Çizelge 21. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} 16 YAŞ	\bar{X} 17 YAŞ	\bar{X} 18 YAŞ	\bar{X} 19 YAŞ	\bar{X} 20 YAŞ VE ÜST	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	2,7	3,1	3,0	3,1	2,9	4	1,9	,759
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	3,8	4,1	3,9	4,0	3,6	4	8,8	,067
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	3,4	4,0	3,5	4,1	3,6	4	9,4	,051
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,5	3,9	3,7	3,9	3,5	4	2,6	,631
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	3,8	4,2	4,0	4,1	3,7	4	6,9	,139
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	4	4,2	4,0	4,2	3,8	4	2,7	,607
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	2,4	1,8	2,0	2,1	2,2	4	1,8	,769
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	2,9	2,8	2,4	2,5	2,4	4	4,0	,402
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	3,1	1,9	2,1	1,9	2,3	4	6,9	,143
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	4,2	4,2	3,9	4,3	4,1	4	6,2	,185
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	4,8	4,3	4,0	4,5	4,1	4	10,7	,030*
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	3,7	3,4	3,0	3,2	2,9	4	6,3	,179
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	4,7	4,2	4,0	4,1	3,8	4	6,4	,169
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	4,7	4,0	3,6	3,9	3,6	4	10,9	,028*
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	4,1	3,7	3,5	3,7	3,6	4	2,4	,660
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	4,2	3,9	3,5	3,9	3,4	4	8,6	,071
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	4,3	3,2	2,9	3,0	3,0	4	8,8	,066
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	4,2	3,4	3,0	3,3	2,9	4	10,2	,038*
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	4,5	4,1	3,8	4,0	3,6	4	6,4	,173
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3,7	3,6	3,4	3,7	3,6	4	2,9	,576
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	3	2,7	2,6	3,0	2,4	4	4,3	,369
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	2,6	2,2	2,4	2,5	2,3	4	2,2	,694
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	2,9	2,0	1,9	2,0	1,9	4	4,6	,336
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	3,1	2,4	2,2	2,6	2,1	4	7,3	,123
25	Sınıf mevcudunun az olması	4,2	3,9	3,6	3,6	3,2	4	10,9	,028*
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,9	3,5	3,5	3,5	3,5	4	0,7	,948

* : p ≤ 0,05 düzeyinde anlamlıdır. ** : p ≤ 0,01 düzeyinde anlamlıdır

Öğrencilerin özel dershanede aldıkları eğitimin yaşlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin yaş durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 22’de gösterilmiştir. Buna göre; “öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor” (madde-3, $p>.05$), “bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar” (madde-6, $p>.01$), “dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum” (madde-8, $p>.05$), “çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor” (madde-11, $p>.05$), “üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim” (madde-13, $p>.01$), “zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum” (madde-15, $p>.05$), “derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor” (madde-16, $p>.05$), “dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor” (madde-20, $p>.05$) ve “dershanede sınıflar çok kalabalık” (madde-23, $p>.05$) sorularında özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile öğrencilerin yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Öğrencilerin yaşları arttıkça aldıkları eğitimi değerlendirmeleri, kendilerinden daha küçük yaştaki öğrencilere göre daha gerçekçi oluyor. Çünkü bu yaştaki bir öğrenci birkaç kez üniversite sınavına hazırlanmış ve ÖSS sınavını kazanamayıp dershanelere devam ederek bu eğitim kurumlarında her sene aynı bilgiyi almaktadır. Bu öğrenci üniversiteye girme şansını ve hayallerini bir sonraki seneye taşımış olmasından dolayı artık son hakkını kullanmaktadır. Yaşı genç olan öğrenci ise bu sene üniversite sınavını kazanamazsam gelecek yıl bir daha girerim düşüncesiyle biraz daha rahat davranıyor olabilir.

Çizelge 22. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} 16 YAŞ	\bar{X} 17 YAŞ	\bar{X} 18 YAŞ	\bar{X} 19 YAŞ	\bar{X} 20 YAŞ VE ÜST	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	2,7	2,3	2,4	2,3	2,2	4	1,7	,786
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	2,4	3,0	3,3	3,2	3,0	4	4,2	,377
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	2,4	1,6	1,9	2,0	2,1	4	10,2	,037*
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	4,1	3,5	3,5	3,6	3,4	4	2,5	,640
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,0	2,6	2,4	2,7	3,0	4	9,9	,041
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	1,9	2,0	2,1	2,1	2,8	4	14,6	,006**
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	1,8	2,0	2,1	2,2	2,3	4	1,2	,874
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	4,8	4,0	3,7	4,2	3,8	4	12,2	,016*
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	2,3	1,7	1,9	1,6	1,8	4	5,7	,220
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	3,8	4,1	3,7	3,8	3,8	4	4,9	,298
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	3,5	3,6	3,0	3,0	2,9	4	13,0	,011*
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	4,3	3,5	3,5	3,7	3,5	4	4,9	,298
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	4,3	3,7	3,0	2,8	2,6	4	29,7	,000**
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	2,3	2,2	2,5	2,2	2,6	4	4,1	,394
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	1,3	1,5	1,7	1,5	2,1	4	10,3	,036*
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	3,9	2,5	2,6	2,3	2,5	4	9,9	,043*
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	2,7	2,1	2,5	2,2	2,4	4	4,7	,325
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	3,6	3,6	3,1	3,1	3,0	4	7,9	,097
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,7	2,7	2,6	2,5	2,8	4	1,9	,760
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	2,3	3,0	2,8	2,5	3,3	4	11,3	,023*
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	3,5	2,7	2,7	2,5	2,8	4	4,3	,366
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	1,9	2,4	2,1	2,3	2,6	4	5,9	,209
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	1,6	1,9	2,0	1,9	2,5	4	11,3	,023*
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	3,4	3,5	3,4	3,4	3,4	4	1,0	,904
25	Dershane çok disiplinli	4,0	3,1	2,7	3,0	2,9	4	9,2	,057

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Durumuna Göre Değerlendirmeleri

Öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerinin öğrenim durumuna göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin öğrenim durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 23’de gösterilmiştir. Buna göre; “boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi” (madde-12, $p>.05$) maddesinde özel dershaneye gitme nedenleri ile öğrencilerin öğrenim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Aslında öğrencilerin öğrenim durumuna göre değerlendirmeleri, yaşlarına göre değerlendirmeleriyle paralellik göstermektedir. Lise son sınıfta okuyan öğrenci boş zamanlarını değerlendirmek ve bir sonraki seneye hazırlık amacıyla dershaneye giderken, mezun olan öğrenci ise artık okulu da olmadığından ve bütün zamanını dershaneye giderek üniversite sınavına hazırlanmaktadır. Bu durumda mezun olan öğrenciler, lise son sınıfta okuyan öğrencilere göre daha çok başarı göstermektedirler. Üniversite öğrencileri ise kazandıkları bölümden memnun olmayıp bir yıl daha hazırlanarak istedikleri bölüme girmek için dershaneye gitmektedirler. 2005 ÖSS sınavında bir yükseköğrenim programına kayıt yaptıran öğrencilerin öğrenim durumlarına ait istatistiksel bilgilerde, lise son sınıf öğrencileri % 27.9, mezun olan öğrenciler ise % 38.4 başarı göstermiştir. Bu sonuçlar araştırmadaki öğrenim durumuna ait çıkan sonuçları desteklemektedir (ÖSYM, 2005b).

Öğrencilerin özel dershanede aldıkları eğitimin öğrenim durumuna göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin öğrenim durumuna göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 24’de gösterilmiştir. Buna göre; “öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor” (madde-3, $p>.01$), “üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim” (madde-13, $p>.01$) ve “dershanede sınıflar çok kalabalık” (madde-23, $p>.05$) maddelerinde dershanede alınan eğitimin niteliği ile öğrencilerin öğrenim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Çizelge 23. Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} Lise Son	\bar{X} Mezun	\bar{X} Ünv. Öğr.	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	3,0	3,1	2,3	2	1,4	,490
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	3,9	4,0	4,0	2	0,4	,821
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	3,9	3,7	4,0	2	0,8	,665
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,9	3,7	3,2	2	2,0	,377
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	4,1	4,0	4,7	2	2,3	,317
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	4,1	4,1	4,7	2	1,2	,557
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	1,8	2,1	2,5	2	2,7	,261
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	2,6	2,5	2,0	2	1,2	,545
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	2,1	2,0	2,2	2	0,5	,773
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	4,1	4,1	4,5	2	0,7	,721
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	4,2	4,2	4,3	2	1,0	,605
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	3,3	2,9	3,8	2	7,3	,027*
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	4,2	4,0	3,7	2	2,1	,357
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	3,8	3,8	3,7	2	0,3	,851
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	3,6	3,6	3,0	2	1,0	,603
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	3,8	3,7	3,5	2	0,2	,892
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	3,2	3,0	3,7	2	2,6	,272
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	3,3	3,2	2,3	2	2,3	,312
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	4,0	3,9	3,7	2	0,4	,806
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3,5	3,6	3,5	2	0,3	,862
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	2,6	2,8	2,5	2	1,9	,379
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	2,2	2,5	2,8	2	2,3	,317
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	2,1	1,9	2,3	2	1,0	,608
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	2,4	2,3	2,7	2	0,4	,823
25	Sınıf mevcudunun az olması	3,8	3,6	3,7	2	2,4	,302
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,4	3,6	3,5	2	1,4	,486

* : p< 0,05 düzeyinde anlamlıdır ** : p<0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 24. Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} Lise Son	\bar{X} Mezun	\bar{X} Ünv. Öğr.	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	2,4	2,3	1,5	2	1,8	,417
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	3,0	3,2	2,3	2	4,0	,138
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	1,6	2,1	2,2	2	10,0	,007*
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	3,3	3,6	3,5	2	5,0	,082
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,6	2,7	2,3	2	0,4	,830
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	2,1	2,2	2,0	2	0,4	,818
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	2,0	2,1	2,3	2	0,5	,773
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	3,9	3,9	3,7	2	0,4	,832
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	1,7	1,8	2,5	2	1,7	,420
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	3,9	3,8	4,3	2	1,5	,465
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	3,4	3,1	3,2	2	3,6	,167
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	3,5	3,6	4,2	2	2,4	,303
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	3,7	2,7	3,8	2	34,3	,000**
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	2,2	2,4	2,2	2	1,9	,380
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	1,6	1,7	1,7	2	1,4	,497
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıımı düşürüyor	2,7	2,4	2,8	2	4,9	,087
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	2,3	2,4	1,5	2	2,3	,324
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	3,5	3,1	3,0	2	5,3	,069
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,7	2,6	2,3	2	0,9	,627
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	3,0	2,7	2,0	2	4,7	,096
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	2,8	2,7	3,7	2	2,9	,233
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	2,3	2,2	3,0	2	2,2	,333
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	1,8	2,1	2,3	2	6,9	,033*
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	3,4	3,4	4,2	2	2,0	,366
25	Dershane çok disiplinli	3,0	2,9	2,8	2	1,0	,605

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. ** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Lise son sınıfta okuyan öğrenci, “bu sene üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim” düşüncesine mezun ve üniversite öğrencilerine göre daha çok katılmaktadır. Mezun ve üniversite öğrencileri üniversite sınavında sorulan soruları lise son sınıfta okuyan öğrencilere göre daha çok çalışmış olmalarından dolayı özel dersane öğretmenlerine daha çok soru sormakta ve bu nedenden dolayı sordukları soruların çözümünde güçlükle karşılaşabilmektedirler.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Puan Türüne Göre Değerlendirmeleri

Öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerinin hazırlandıkları puan türüne göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin puan türüne göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 25’de gösterilmiştir. Buna göre; “Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması” (madde-14, $p>.05$), “Dershanedeki öğretmenlerle daha iyi iletişim kurulabiliyor olması” (madde-15, $p>.05$) ve “Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimin artırıyor olması” (madde-16, $p>.05$) maddelerinde özel dershaneye gitme nedenleri ile öğrencilerin ÖSS’ye hazırlandığı puan türü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sözel bölüm öğrencilerin alanları gereği kendilerini daha iyi ifade etmeleri beklenir, bu da onların dersane öğretmenleri ile iletişimi kolaylaştırır olabilir. Sözel derslerin karşılıklı diyaloglar şeklinde işlenmesi öğretmen ve öğrencinin birbirini daha iyi tanımasına vesile olur. Bu sözel bölüm öğrencisi için bir avantajdır. Sayısal bölüm öğrencisi içinse bir dersin işlenmesi tahta, öğretmen ve öğrenci üçgeninde geçer. Bu ise öğretmen ve öğrenciler arasında karşılıklı diyalogların daha az olmasına sebep olur.

Çizelge 25. Öğrencilerin ÖSS'ye Hazırlandığı Puan Türüne Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} SAY	\bar{X} SÖZ	\bar{X} E.A	\bar{X} Y.D	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	3,1	3,0	3,0	1,0	3	2,0	,575
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	3,9	3,9	4,0	2,0	3	3,9	,268
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	3,7	3,9	3,7	3,0	3	2,7	,434
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,7	3,8	3,8	2,0	3	2,4	,504
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	4,0	4,1	4,0	4,0	3	0,7	,884
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	4,0	4,1	4,2	5,0	3	3,5	,320
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	2,0	2,0	2,0	3,0	3	1,4	,696
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	2,5	2,5	2,6	1,0	3	2,5	,476
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	2,1	2,2	2,0	3,0	3	1,4	,706
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	4,0	4,2	4,2	2,0	3	4,5	,209
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	4,1	4,4	4,2	1,0	3	5,2	,160
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	3,1	3,2	3,2	3,0	3	0,7	,879
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	3,9	4,2	4,1	4,0	3	4,0	,264
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	3,6	4,0	3,9	2,0	3	9,9	,019*
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	3,4	3,8	3,7	3,0	3	8,5	,037*
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	3,7	4,1	3,5	4,0	3	9,5	,023*
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	3,0	3,0	3,1	2,0	3	1,2	,745
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	3,0	3,3	3,3	1,0	3	6,1	,109
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	3,9	4,0	3,9	3,0	3	2,4	,494
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3,5	3,7	3,4	2,0	3	4,0	,259
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	2,5	2,8	2,8	4,0	3	2,8	,430
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	2,2	2,3	2,6	3,0	3	3,6	,314
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	2,0	1,9	2,1	1,0	3	2,7	,441
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	2,3	2,4	2,5	2,0	3	0,7	,884
25	Sınıf mevcudunun az olması	3,6	3,6	3,8	3,0	3	2,6	,463
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,4	3,7	3,5	4,0	3	2,0	,582

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. ** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Öğrencilerin özel dershanede aldıkları eğitimin hazırlandıkları puan türüne göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin puan türüne göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 26’da gösterilmiştir. Buna göre; “bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar” (madde-1, $p>.05$), “üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim” (madde-13, $p>.05$), “dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor” (madde-17, $p>.05$), “dershanemiz fiziki şartlar bakımından yeterli” (madde-24, $p>.05$) ve “dershane çok disiplinli” (madde-25, $p>.01$) maddelerinde özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile öğrencilerin ÖSS’ye hazırlandığı puan türü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sayısal bölüm öğrencileri, sözel bölüm öğrencilerine göre biraz daha öğretmene ihtiyaç duyarlar. Çünkü sayısal derslerde bireysel çalışma yoluyla iyi bir öğrenme sağlanması zor olacağından, öğrenci her zaman bir yardımcıya ihtiyaç duyacaktır. Öğretmen soru çözme tekniğini ve pratik yöntemleri öğrenciye kazandırmaktadır. Bu nedenle sayısal bölüm öğrencinin sözel bölüm öğrencisine oranla öğretmenden beklentisi daha yüksektir. Öztürk’ün 2001 yılında yapmış olduğu araştırmada genellikle sayısal bölüm öğrencileri sözel dersleri, sözel bölüm öğrencilerde sayısal dersleri sevmediklerini ifade etmişlerdir. Bu durum sayısal bölüm öğrencileri ile sözel bölüm öğrenciler arasındaki düşünce farklılığını ortaya koymaktadır (Öztürk, 2001, s183-189).

Çizelge 26. Öğrencilerin ÖSS'ye Hazırladığı Puan Türüne Göre Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} SAY	\bar{X} SÖZ	\bar{X} E.A	\bar{X} Y.D	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	2,6	2,2	2,2	1,0	3	9,4	,025
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	3,1	3,1	3,1	2,0	3	0,9	,836
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	1,9	1,8	1,9	2,0	3	1,3	,737
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	3,4	3,7	3,5	1,0	3	5,9	,115
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,8	2,5	2,6	3,0	3	3,4	,336
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	2,2	2,2	2,1	4,0	3	1,9	,586
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	2,2	1,9	2,1	3,0	3	4,9	,178
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	3,9	3,9	3,9	3,0	3	1,7	,646
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	1,8	1,7	1,8	2,0	3	1,4	,716
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	3,9	3,7	4,0	3,0	3	3,5	,322
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	3,2	3,1	3,3	1,0	3	2,9	,406
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	3,5	3,6	3,6	3,0	3	1,1	,779
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	2,9	3,2	3,4	4,0	3	9,3	,025*
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	2,5	2,1	2,3	3,0	3	5,1	,166
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	1,6	1,6	1,7	5,0	3	4,2	,238
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıımı düşürüyor	2,7	2,6	2,4	3,0	3	2,4	,503
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	2,6	2,1	2,3	2,0	3	9,0	,029*
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	3,4	3,1	3,2	1,0	3	4,2	,237
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,8	2,6	2,5	3,0	3	2,6	,456
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	2,8	2,7	3,0	4,0	3	1,7	,643
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	2,6	2,7	2,9	2,0	3	2,7	,437
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	2,5	2,1	2,2	4,0	3	7,7	,052
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	2,1	2,0	2,0	2,0	3	1,8	,624
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	3,4	3,2	3,6	-	3	6,8	,034*
25	Dershane çok disiplinli	2,7	2,8	3,3	1,0	3	16,2	,001**

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. ** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Değerlendirmeleri

Öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerinin ekonomik durumlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin ekonomik durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 27’de gösterilmiştir. Buna göre; “dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi” (madde-2, $p>.05$), “dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması” (madde-5, $p>.01$), “arkadaşlarımda dershaneye gidiyor olması” (madde-7, $p>.05$), “dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması” (madde-10, $p>.01$), “dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması” (madde-19, $p>.01$), “dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi” (madde-20, $p>.05$) ve “sınıf mevcudunun az olması” (madde-25, $p>.05$) maddelerinde özel dershaneye gitme nedenleri ile öğrencilerin ekonomik durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Gelir düzeyi düşük olan velinin çocukları için üniversiteyi kazanmak kendilerine daha güzel bir geleceği hazırlamanın kapısını aralamaktadır. Bu sebeptendir ki dershaneyi ve dershanede verilen eğitimi çok önemser. Hedefine ulaşmak için kendisine sunulan dershane imkanını en iyi şekilde değerlendirmek ister. Yüksek gelir düzeyine sahip velilerin çocukları için ise her zaman ikinci bir ihtimal vardır. Eğer devlet üniversitelerini kazanamazsa, özel üniversiteye gönderilme ihtimali vardır. Yada ailesinden alacağı maddi destek ile kendine bir iş kurabilecektir. Bu nedenle özel dershaneye gitme nedenleri düşük ve yüksek gelirli ailenin çocuklarına göre farklılıklar göstermektedir.

Çizelge 27. Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	X 500 YTL ve Az	X 501 1000 YTL	X 1001 1500 YTL	X 1501 3000 YTL	X 3000 YTL ve Yuk	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	2,7	3,1	3,0	2,8	3,1	4	2,7	,611
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	3,6	4,1	4,0	3,4	3,3	4	10,4	,034*
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	3,1	3,9	3,9	3,6	3,7	4	7,3	,120
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,8	3,9	3,7	3,2	4,1	4	4,7	,324
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	3,1	4,2	4,0	4,1	3,1	4	20,9	,000**
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	3,6	4,2	4,0	4,0	3,9	4	7,0	,136
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	1,6	1,9	2,1	2,6	2,6	4	12,7	,013*
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	2,2	2,6	2,4	2,9	2,7	4	4,3	,364
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	2,0	2,0	1,9	2,6	2,2	4	7,9	,096
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	3,8	4,3	4,0	3,6	3,6	4	17,0	,002**
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	4,0	4,3	4,2	4,1	3,7	4	5,0	,284
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	2,7	3,2	3,0	3,4	3,7	4	6,6	,160
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	3,7	4,2	4,0	3,8	4,0	4	6,2	,185
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	3,2	3,9	3,7	3,9	3,9	4	6,6	,159
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	3,2	3,6	3,6	3,6	4,3	4	4,6	,327
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	2,9	3,8	3,7	3,9	3,7	4	7,7	,104
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	2,6	3,1	3,1	3,4	3,3	4	5,9	,210
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	2,7	3,3	3,1	3,2	3,3	4	3,8	,431
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	3,3	4,0	4,0	3,7	2,8	4	15,7	,003**
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3,0	3,6	3,7	3,3	2,9	4	10,2	,037*
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	2,3	2,7	2,8	3,0	2,4	4	3,8	,433
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	1,9	2,4	2,3	2,8	2,9	4	8,0	,094
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	1,8	1,9	2,1	2,3	2,3	4	5,7	,222
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	2,2	2,4	2,4	2,5	2,2	4	2,3	,684
25	Sınıf mevcudunun az olması	3,1	3,7	3,7	3,8	2,6	4	9,7	,046*
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,0	3,6	3,7	3,5	3,1	4	6,9	,141

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. ** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Öğrencilerin özel dershanede aldıkları eğitimin ekonomik durumlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin ekonomik durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 28’de gösterilmiştir. Buna göre; “bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar” (madde-7, $p>.05$), “dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor” (madde-14, $p>.01$), “zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum” (madde-15, $p>.05$), “dershanede sınıflar çok kalabalık” (madde-23, $p>.01$) ve “dershane çok disiplinli” (madde-25, $p>.05$) maddelerinde özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile öğrencilerin ekonomik durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile ilgili anlamlı farklılık çıkan maddelere, yüksek gelirli ailenin çocukları, orta ve düşük gelirli ailenin çocuklarına göre daha çok katılmaktadırlar. Yüksek gelirli aileler çocuklarına her türlü imkanı sunarak bu yönde başarı beklemektedirler. Bu öğrenciler ise başarı elde edemediklerinde sınıfların kalabalık olması, yeterli ÖSS deneme sınavının yapılmaması gibi mazeretler bildirerek dershaneden memnuniyetsizliklerini ifade etmekte ve ailelerine başarılı olduklarını göstermek için zaman zaman deneme sınavlarında kopya çektiklerini belirtmektedirler. Öğrencilerin ekonomik durumuna göre özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin yaptığımız açıklamalar, dershanede alınan eğitimin niteliği ile ilgili çıkan sonuçlarla desteklenmektedir.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirmeleri

Öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerinin babalarının eğitim durumlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin babalarının eğitim durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 29’da gösterilmiştir. Buna göre; “dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması” (madde-5, $p>.05$) ve “arkadaşlarımın dershaneye gidiyor olması” (madde-7, $p>.05$) maddelerinde dershaneye gitme nedenleri ile öğrencilerin babalarının eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Çizelge 28. Öğrencilerin Ekonomik Durumlarına Göre Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} 500 YTL ve Az	\bar{X} 501 1000 YTL	\bar{X} 1001 1500 YTL	\bar{X} 1501 3000 YTL	\bar{X} 3000 YTL VE Yük	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	1,9	2,3	2,5	2,4	2,4	4	4,3	,367
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	2,9	3,2	3,1	2,6	2,9	4	7,3	,119
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	1,7	1,8	2,0	2,0	2,1	4	1,6	,804
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	3,5	3,5	3,5	3,5	3,0	4	2,2	,707
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,3	2,5	2,7	3,1	2,8	4	8,2	,084
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	2,1	2,1	2,1	2,5	2,7	4	5,3	,260
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	2,0	2,0	2,1	2,6	2,7	4	11,4	,022*
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	4,2	3,9	3,9	3,8	3,9	4	3,5	,478
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	2,0	1,7	1,8	1,8	2,2	4	4,7	,321
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	3,9	3,9	3,9	3,6	3,5	4	7,3	,123
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	3,4	3,1	3,3	3,3	2,5	4	3,5	,476
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	3,3	3,6	3,7	3,3	3,4	4	3,0	,555
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	2,9	3,2	3,2	3,2	3,0	4	1,1	,894
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	2,0	2,2	2,2	3,3	3,1	4	20,7	,000**
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	1,5	1,5	1,8	1,8	2,3	4	10,7	,030*
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	2,9	2,4	2,5	2,8	3,4	4	6,1	,189
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	2,4	2,2	2,5	2,5	3,2	4	7,0	,137
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	3,2	3,2	3,4	2,9	3,7	4	4,7	,323
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,6	2,6	2,5	2,8	2,7	4	1,0	,911
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	2,7	2,8	2,7	3,5	3,3	4	8,0	,092
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	2,9	2,7	2,6	2,4	2,8	4	2,2	,707
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	2,2	2,3	2,2	2,4	3,0	4	3,5	,475
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	1,9	1,8	2,1	2,6	3,0	4	20,0	,000**
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	3,3	3,4	3,6	3,3	3,9	4	3,1	,544
25	Dershane çok disiplinli	2,6	3,0	2,9	2,4	3,7	4	11,0	,027*

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. ** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 29. Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	2,0	2,4	3,0	3,2	2,9	3,2	5,0	6	10,2	,118
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	3,0	4,0	3,8	4,0	4,1	4,1	2,0	6	11,0	,089
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	3,4	2,8	3,9	3,7	3,8	4,1	3,0	6	7,5	,277
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,8	3,0	3,8	3,5	4,0	3,8	2,0	6	10,5	,105
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	4,6	3,4	3,9	4,4	3,9	4,3	2,5	6	15,7	,016*
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	3,2	4,2	4,1	4,1	4,1	4,2	4,0	6	4,0	,679
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	2,2	2,2	1,6	2,2	2,1	2,2	2,5	6	14,4	,025*
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	1,4	1,8	2,3	2,7	2,7	2,7	3,0	6	9,3	,160
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	2,0	1,8	1,9	2,3	2,0	2,2	4,0	6	8,9	,182
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	3,4	4,4	4,1	4,3	4,1	4,1	3,0	6	4,8	,575
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	3,8	3,6	4,2	4,3	4,2	4,3	3,0	6	3,5	,743
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	2,8	2,6	3,1	3,2	3,2	3,1	3,0	6	1,4	,966
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	4,0	4,0	3,9	4,2	4,1	4,0	4,5	6	4,0	,674

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 29'un Devamı

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki-Kare Değeri	p
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	3,6	3,4	3,6	3,9	3,9	3,8	5,0	6	5,6	,465
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	3,4	3,2	3,4	3,5	3,7	3,9	3,5	6	5,9	,435
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	4,2	3,0	3,6	3,9	3,8	3,6	3,5	6	4,2	,654
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	3,0	2,8	2,8	3,2	3,1	3,3	3,0	6	5,7	,454
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	2,2	3,4	3,2	3,5	3,1	3,1	4,0	6	6,9	,334
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	2,6	3,8	3,8	4,1	4,0	3,9	3,5	6	6,8	,340
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	2,0	3,8	3,4	3,7	3,6	3,6	3,5	6	8,1	,229
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	2,2	3,5	2,6	2,7	2,7	3,0	2,0	6	3,9	,697
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	2,6	3,2	2,1	2,4	2,3	2,6	5,0	6	11,1	,087
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	2,0	2,8	1,8	2,3	2,0	1,9	3,5	6	10,6	,102
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	2,2	2,6	2,4	2,5	2,3	2,4	1,5	6	1,5	,959
25	Sınıf mevcudunun az olması	3,2	4,2	3,5	3,9	3,7	3,5	4,0	6	3,7	,715
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,4	4,4	3,3	3,7	3,6	3,6	4,5	6	5,4	,491

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Özel dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması maddesine babası okur- yazar olmayan öğrenciler ($X= 4,6$), babası yüksek lisans veya doktora bitirmiş olan öğrencilere göre ($X= 2,5$) daha yüksek bir katılım göstermiştir.

Arkadaşlarımın özel dershaneye gidiyor olması maddesine babası yüksek lisans veya doktora bitirmiş olan öğrenciler ($X=2,5$), babası ilkokul mezunu olan öğrencilere göre ($X= 1,6$) daha yüksek bir katılım göstermiştir.

Öğrencilerin özel dershanede aldıkları eğitimin babalarının eğitim durumlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin babalarının eğitim durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 30'da gösterilmiştir. Buna göre; “zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum” (madde-15, $p>.01$), “dershanede sınıflar çok kalabalık” (madde-23, $p>.05$) ve “dershane çok disiplinli” (madde-25, $p>.05$) maddelerinde özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile öğrencilerin babalarının eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum maddesine babası okur yazar olmayan olan öğrenciler ($X= 2,2$), babası diplomasız okur yazar ile yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilere göre ($X= 1$) ortalamayla daha yüksek bir katılım göstermiştir.

Özel dershanede sınıflar çok kalabalık maddesine babası okur yazar olmayan olan öğrenciler ($X=2,3$), babası ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilere göre ($X= 1,8$) daha yüksek bir katılım göstermiştir.

Özel dershane çok disiplinli maddesine babası diplomasız okur yazar olan öğrenciler ($X=3,6$), babası yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilere göre ($X= 1$) daha yüksek bir katılım göstermiştir.

Çizelge 30. Öğrencilerin Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Özel Dershannede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	1,6	2,0	2,4	2,1	2,3	2,7	2,0	6	10,0	,125
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	2,0	2,2	3,4	3,0	3,0	3,1	2,0	6	10,0	,127
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	2,8	2,4	1,8	1,9	1,9	1,9	2,5	6	7,0	,322
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	3,2	4,2	3,4	3,7	3,5	3,5	4,0	6	3,9	,688
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,8	2,4	2,8	2,4	2,6	2,7	3,0	6	3,5	,746
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	3,0	2,2	2,2	2,0	2,1	2,5	1,5	6	7,2	,303
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	2,8	2,8	2,1	1,9	2,1	2,2	2,5	6	5,4	,498
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	3,4	4,3	3,8	3,9	4,0	4,0	4,5	6	2,8	,833
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	2,6	1,8	1,8	1,5	1,9	1,9	2,5	6	9,4	,151
10	Dershannede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	3,2	4,4	3,9	3,8	3,9	3,9	3,5	6	4,2	,646
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	1,8	3,8	3,1	3,3	3,2	3,3	4,0	6	6,8	,340
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	2,8	4,4	3,4	3,7	3,6	3,6	3,5	6	7,9	,248
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	3,0	4,2	3,0	3,4	3,1	3,3	3,0	6	5,3	,510
14	Dershannede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	3,6	2,0	2,2	2,2	2,4	2,6	4,0	6	10,2	,116

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 30'un Devamı

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki- Kare Değeri	p
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	2,2	1,0	1,5	1,6	1,6	2,1	1,0	6	17,9	,007**
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	2,2	2,2	2,7	2,6	2,4	2,6	3,0	6	2,8	,838
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	2,0	2,4	2,3	2,2	2,4	2,4	1,0	6	4,1	,668
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	3,0	3,6	3,1	3,1	3,4	3,5	1,0	6	7,1	,315
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,6	2,4	2,7	2,6	2,7	2,6	2,0	6	1,0	,987
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	4,2	2,5	2,8	2,6	2,8	3,2	3,0	6	10,8	,096
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	2,2	2,0	2,7	2,8	2,8	2,6	2,5	6	2,9	,819
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	3,0	3,4	2,3	2,1	2,3	2,4	1,5	6	6,8	,339
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	2,6	2,0	1,8	1,8	2,0	2,5	2,5	6	14,2	,027*
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	2,3	3,2	3,3	3,4	3,6	3,4	3,0	6	5,8	,449
25	Dershane çok disiplinli	1,6	3,6	2,9	3,1	3,0	2,6	1,0	6	14,1	,029*

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Değerlendirmeleri

Öğrencilerin Özel dershaneye gitme nedenlerinin annelerinin eğitim durumlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershaneye gitme nedenlerine ilişkin değerlendirmelerinin annelerinin eğitim durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 31'de gösterilmiştir. Buna göre; “arkadaşlarımın dershaneye gidiyor olması” (madde-7, $p>.01$), “ailemin dershaneye gitmemi istemesi” (madde-8, $p>.01$) ve “dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması” (madde-19, $p>.05$) maddelerinde özel dershaneye gitme nedenleri ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Ailede annenin eğitim durumu arttıkça gelir düzeyi ve ailenin yaşam standardı yükselecektir. Bu ise öğrencinin arkadaşlarına göre daha rahat bir yaşam sürmesine olanak sağlayacaktır. Eğitimli anne kendi hayat tarzını akranları ile kıyaslayıp çocuğu için daha güzel bir hayat düşlemekte ve çocuğunu bu şekilde yönlendirmektedir. Bununda en bilindik yolu eğitimden geçmektedir. Öğrenci, birazda ailenin isteğiyle özel dershaneye gönderilmektedir.

Öğrencilerin özel dershanede aldıkları eğitimin annelerinin eğitim durumlarına göre analizi: Araştırmaya katılan öğrencilerin özel dershanede alınan eğitimin niteliğine ilişkin değerlendirmelerinin annelerinin eğitim durumlarına göre Ki-kare testi sonuçları Çizelge 32'de gösterilmiştir. Buna göre; “Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum” (madde-2, $p>.01$) maddesinde özel dershanede alınan eğitimin niteliği ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum maddesine annesi ilköğretim mezunu olan öğrenciler ($\bar{X} = 3,3$), annesi yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilere göre ($\bar{X} = 1$) daha yüksek bir katılım göstermiştir. Aksöz yapmış olduğu araştırmada, öğretmenin sürekli olarak akademik gücü

Çizelge 31. Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Özel Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	2,5	2,7	3,2	3,0	3,0	2,8	5,0	6	7,5	,275
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	3,4	3,5	4,1	3,8	3,9	3,9	2,0	6	9,4	,152
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	3,7	3,7	3,9	3,8	3,7	3,7	3,0	6	1,4	,968
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	3,9	3,4	3,8	3,7	3,9	3,7	2,0	6	3,8	,698
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	4,2	3,7	4,1	4,2	3,8	3,7	1,0	6	11,8	,066
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	3,4	4,1	4,2	4,1	3,8	4,0	5,0	6	11,3	,079
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	1,8	1,6	1,7	2,4	2,3	2,7	3,0	6	23,1	,001**
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	1,9	2,2	2,3	3,0	2,7	3,5	4,0	6	19,7	,003**
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	2,0	1,9	1,9	2,2	2,3	2,5	5,0	6	10,2	,119
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	4,4	3,6	4,2	4,0	4,1	4,1	5,0	6	9,5	,148
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	4,3	3,7	4,4	4,1	4,0	4,4	5,0	6	12,0	,063
12	Boş zamanlarda üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye gidilmesi	3,1	3,0	3,0	3,4	3,3	2,9	4,0	6	4,0	,678
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	3,8	4,0	4,1	4,0	4,1	4,2	5,0	6	2,4	,882

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 31'in Devamı

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki-Kare Değeri	p
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	3,6	3,5	3,9	3,9	3,7	3,8	5,0	6	4,6	,597
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	4,1	3,3	3,6	3,6	3,7	3,7	5,0	6	4,0	,682
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	4,2	3,1	3,8	3,6	3,6	3,7	3,0	6	6,2	,400
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	3,2	2,9	3,0	3,1	3,2	3,6	2,0	6	4,6	,591
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	2,9	3,2	3,3	3,1	3,1	2,9	4,0	6	2,1	,915
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	3,5	3,3	4,1	3,7	3,9	3,6	3,0	6	13,3	,039*
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3,1	3,7	3,6	3,5	3,6	3,4	3,0	6	2,1	,914
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	2,1	2,9	2,6	3,2	2,7	2,9	3,0	6	7,8	,255
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	2,1	2,6	2,2	2,6	2,5	2,4	5,0	6	8,2	,224
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	1,7	1,9	1,9	2,1	2,2	2	2,0	6	3,7	,718
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	2,4	2,5	2,4	2,5	2,4	2,1	1,0	6	2,5	,869
25	Sınıf mevcudunun az olması	3,4	3,2	3,7	3,6	3,6	3,8	-	5	2,9	,719
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	3,2	3,7	3,5	3,3	3,6	4,0	5,0	6	4,9	,556

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır. ** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 32. Öğrencilerin Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Özel Dershanede Alınan Eğitimin Niteliğine İlişkin Görüşlerin Karşılaştırılması (Ki-Kare testi sonuçları)

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki- Kare Değeri	p
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	2,0	1,9	2,5	2,1	2,4	2,1	1,0	6	7,12	,310
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	3,2	2,5	3,3	2,7	3,1	2,9	1,0	6	17,1	,009**
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	1,7	1,5	1,9	1,8	2,1	2,1	1,0	6	4,3	,637
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	3,4	3,0	3,5	3,4	3,8	3,9	3,0	6	4,3	,631
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	2,8	2,6	2,6	2,4	2,8	2,9	3,0	6	3,6	,734
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	2,8	1,8	2,0	2,2	2,5	2,5	2,0	6	10,4	,110
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	2,1	2,4	2,0	2,1	2,3	2,1	3,0	6	6,2	,404
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	3,9	3,7	3,9	3,7	4,1	3,9	4,0	6	3,8	,701
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	1,5	1,5	1,8	1,6	2,0	1,5	1,0	6	3,2	,783
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	4,1	4,1	3,9	3,8	3,9	3,9	3,0	6	3,4	,763
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	3,0	3,0	3,2	3,2	3,3	3,8	5,0	6	4,8	,569
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	3,4	3,6	3,6	3,4	3,6	3,8	4,0	6	2,6	,855
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	2,6	3,2	3,2	3,3	3,1	3,8	5,0	6	6,1	,409

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 32'nin Devamı

No	Maddeler	\bar{X} Okur- Yazar Değil	\bar{X} Diplomasız Okur Yazar	\bar{X} İlkokul Mezunu	\bar{X} Ortaokul Mezunu	\bar{X} Lise ve Dengi Okul Mezunu	\bar{X} Fak. Veya Y.O. Mezunu	\bar{X} Y.Lisans veya Doktora Mezunu	sd	Ki- Kare Değeri	p
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	2,6	2,3	2,2	2,4	2,4	2,7	5,0	6	5,6	,471
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	1,6	1,3	1,5	1,8	1,9	1,6	1,0	6	6,5	,367
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	2,2	2,9	2,4	2,8	2,6	2,9	5,0	6	9,9	,129
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	1,9	2,0	2,3	2,3	2,6	2,6	1,0	6	8,1	,229
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4	3,3	1,0	6	3,4	,756
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	2,6	2,5	2,7	2,5	2,7	3	1,0	6	3,4	,758
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	3,1	2,7	2,7	3,1	3	3,3	5,0	6	8,6	,197
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	2,7	2,3	2,8	2,7	2,9	1,9	2,0	6	6,6	,361
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	2,9	2,4	2,1	2,3	2,5	2,4	1,0	6	8,8	,184
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	2,2	1,8	1,9	2,2	2,1	2,3	4,0	6	8,0	,240
24	Dershane fiziki şartlar bakımından yeterli	2,7	3,5	3,5	3,1	3,7	3,4	5,0	6	12,5	,051
25	Dershane çok disiplinli	2,7	2,7	3,0	2,8	3,2	2,3	1,0	5	9,1	,167

* : $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlıdır.** : $p \leq 0,01$ düzeyinde anlamlıdır.

yüksek, kavrama basamağında soru hazırlama arayışları öğretmenlerin akademik niteliklerini olumlu yönde etkilediğini belirterek, öğrenci annelerinin eğitim durumu arttığında öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum düşüncesini desteklemektedir (Aksöz, 2001, s.119-125).

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, üniversiteye hazırlanan öğrencilerin özel dersanelere gitme nedenleri ve öğrencilerin özel dersanelerde almış oldukları eğitime ilişkin görüşleri değerlendirilmiş; gerçekleştirilen araştırmanın bulgularına dayalı olarak varılan sonuçlara; geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırmanın alt problemleriyle ilişkili olarak araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

Özel Dersanelere Kayıtlı Olan Öğrencilerin, Dersanelere Gitme Nedenlerine İlişkin Sonuçlar:

1. Öğrenciler, liselerde verilen eğitimin üniversite sınavını kazandırmada yeterli olmadığını düşünmektedirler.
2. Öğrenciler, üniversite sınavında başarılı olmak için gerekli olan pratik bilgiler ile test tekniğinin özel dersanelerde kazanıldığını düşünmektedirler.
3. Öğrenciler, özel dersanelerde yapılan deneme sınavları ile başarı durum takiplerinin yapılabileceğini düşünmektedirler.
4. Öğrenciler özel dersanelerde etüt dersleri yardımıyla, anlamayacakları ders konularının telafisini yapabileceklerini düşünmektedirler.

Öğrencilerin Özel Dersanelere Gitme Nedenlerinin Cinsiyet, Yaş, Mezuniyet Durumları, Hazırladıkları ÖSS Puan Türü, Ailelerinin Ekonomik ve Eğitim Durumlarına İlişkin Sonuçları:

1. Kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre özel dersanelere daha istekli gitmektedirler.

2. Lise son sınıfta okuyan ve yaşları küçük olan öğrenciler özel dershanelere gitmeyi, bir sonraki seneye hazırlık olarak düşünmektedirler.

3. Sayısal bölüm öğrencileri, sözel bölüm öğrencilerine göre öğretmenlerinden beklentileri daha yüksektir.

4. Özel dershanelere giden düşük gelirli aile çocuklarının, yüksek gelirli aile çocuklarına göre dershaneden beklentileri daha yüksektir.

5. Öğrencilere göre aileler, çocuklarının iyi yetişmesi, toplumda bir statü edinebilmesi için yükseköğretime gitmelerini istemektedirler. Aileler bu nedenle, ÖSS puanlarını yükseltecek teknikleri veren ve ÖSS için gerekli bilgileri kazandırabileceğine inandıkları özel dershanelere çocuklarını göndermektedirler.

Öğrencilerin Özel Dershanelerde Üniversite Sınavına Hazırlanmak İçin Aldıkları Eğitim ve Öğretime İlişkin Sonuçlar:

1. Öğrenciler, özel dershanedeki öğretmenleriyle iyi iletişim kurduklarını belirtmektedirler.

2. Özel dershanelere giden öğrenciler test tekniğini öğrenmek ve üniversite sınavını kazanmak için dershaneye gitmeyi zorunluluk olarak görmektedirler.

3. Öğrenciler, gittikleri özel dershanelerde üniversite sınavına hazırlanmak için yapılan çalışmaların yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Öğrencilerin Devam Ettikleri Özel Dershanelerdeki Öğretmen Yeterlikleri, Sosyal İlişkilerin Düzeyi, Sınava Hazırlık Çalışmalarının Yeterliği, Konu Öğretimi Yeterliği ve Psikolojik Destek Çalışmaları Konularındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar:

1. Öğrenciler, öğretmenlerin konu öğretimini iyi yaptıklarını, sorulan soruların cevaplarını aldıklarını ve öğretmenlerin kendileriyle yeterince ilgilendiklerini belirtmişlerdir.

2. Öğrenciler, özel dershanedeki öğretmenlerinin ders işleyişlerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir.
3. Özel dershaneye giden öğrenciler, dersanelerde verilen eğitimin lisede verilen eğitime göre daha etkili olduğunu düşünmektedirler.
4. Dersanelerde öğrenciler etüt alarak, anlamadıkları konuların tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulduklarını ifade etmişlerdir.
5. Dersanelere devam eden öğrenciler, özel dersanelerin yaptıkları deneme sınavlarının sayılarını yeterli bulmaktadırlar.
6. Öğrenciler gittikleri dersanelerden memnun olduklarını, üniversite sınavını kazanamamaları durumunda ise yine dershaneye gideceklerini belirtmektedirler.
7. Özel dershaneye giden öğrenciler, dersanelerdeki rehberlik servislerinin kendilerine her türlü konuda yardım ettiklerini düşünmektedirler.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre bazı öneriler geliştirilmiştir. Bunlar:

1. Okullarda uygulanan sınav tekniği ile üniversite seçme sınavında uygulanan sınav tekniği birbiri ile uyumlu hale getirilebilir.
2. Okullarda verilen eğitimin niteliği ile ilgili örnekleme geniş tutulan yeni araştırmalar yapılabilir.
3. Özel dersanelerin kamu eğitim sistemine yönelik etkileri üzerine araştırmalar yapılabilir.
4. Özel dersanelere gitmeyen ve gidemeyen öğrencilerin dersaneler konusundaki görüşleri de araştırma konusu yapılabilir.

Kaynakça

Aksoy, H. H., (1995). Endüstriyel Teknik Ortaöğretim Mezunlarının Eğitim-İstihdam İlişkileri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

----- (2005). Üniversiteye giriş sorunu bağlamında “Toplumsal Yeniden Üretim Mekanizması Olarak” Mesleki-Teknik Eğitim. **Abece Eğitim ve Ekin Dergisi**, **226**, s.18 - 20.

Aksöz, Z. (2001). **Yeniden Üretim Kuramı Açısından Dershanedeki Farklılaşmalar**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü

Alpan, H. (2004). **Özel Öğretim ile İlgili Mevzuatlar**. Ankara: Seviye Yayıncılık

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı [APK], (2005). **Milli Eğitim Sayısal Veriler**. Online: <http://apk.meb.gov.tr> (15 Haziran 2005'te ulaşıldı)

Balcı, A. (1995). **Sosyal Bilimlerde Araştırma**. Ankara: 72 TDFO Bilgisayar- Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

----- (2001). **Sosyal Bilimlerde Araştırma**. Ankara: PegemA Yayıncılık

Baloğlu, Z. (Tarih Belirtilmemiş). **Türkiye’de Eğitim**. Yeni Yüzyıl Kitaplığı Türkiye Sorunlar Dizisi - 1

Başaran, İ. E. (1991). **Eğitime Giriş**. Ankara: Gül Yayınevi

Çakallı, M. D., (2003). Emniyet Genel Müdürlüğünce Düzenlenen Temel Trafik ve Kaza İnceleme Eğitim Programının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü

DPT. **İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

-----. **Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

-----. **Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

-----. **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

-----. **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

-----. **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

-----. **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası

Duman, T. (1984). Özel Dershaneler ve İşlevleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

----- (1987). Özel Dershaneler ve Fonksiyonları. **Milli Eğitim Dergisi**, **74**, s.27 - 33.

Duman, T., Avcı, N. (1990). **Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Okullarındaki Eğitim ve Öğretim Faaliyetlerine ilişkin Görüşleri**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

Eşme, İ., Temel, A., Susar, F. (2004). **Eğitim Araştırması “Öğrenciler Eğitim İçin Ne Diyor?”**. Online: <http://www.maltepe.edu.tr/akademik/fakulteler/egitim/eg-arst%C4%B1rma.doc> (20 Kasım 2005'te ulaşıldı).

Gürsoy, U. "Son Salgın: Lise Son Sınıf Hastalığı". **Tıp Dünyası Dergisi**, **122**. (1 Haziran 2004). Online: <http://www.ttb.org.tr/TD122/10.php3> (15 Ekim 2005'te ulaşıldı).

Karasar, N. (2002). **Bilimsel Araştırma Yöntemi** (11. baskı). Ankara: Nobel.

Kaya, Y. K., Kabasakal, Ö. (1982). "**Milli Eğitimin Durumu, Geleceği ve Özel Öğretim Kurumları**" Hakkında Not. Ankara: DPT Yayını

Kirtik, H. H., (2003). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Mezunu Olup Milli Eğitim Bakanlığı'nda Sınıf Öğretmeni Olarak Çalışmış ve Çalışan Öğretmenlerin Yeterlikleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü

Koçer, H.A., (1991). "**Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)**" Araştırma ve İnceleme Dizisi. İstanbul: MEB Yayınları

Kutlu, Ö. (2002). Eğitim Sistemimizde Yüksek Öğretime Geçiş. **Türkiye'nin Geleceği İçin Eğitim Sistemimizin Planlanması Sempozyumu**, 21-22 Haziran 2002, Ankara: Özel Dershaneler Birliği Yayını

----- (2003). Cumhuriyetin 80.Yılında: Ölçme ve Değerlendirme. **Milli Eğitim Dergisi**, **160**. Online: <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/160/kutlu.htm> (10 Şubat 2005'te ulaşıldı)

Kutner, M.A., Sherman, J.D., Williams, M.F. (1986). Federal Policies For Private School, **Private Education**. New York

Lise ve Ortaokullar Yönetmeliği, 11868, Resmi Gazete. (1964)

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2004). **Milli Eğitim Sayısal Veriler 2003-2004**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB. (1995). **Milli Eğitim Şuraları (1939-1993)**. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği

----- (1996). **Onbeşinci Milli Eğitim Şurası. “2000’li Yıllarda Türk Eğitim Sistemi “ Raporlar, Görüşmeler, Kararlar.** İstanbul: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

----- (1999). **Onaltıncı Milli Eğitim Şurası. Raporlar, Görüşmeler, Kararlar.** Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

----- (2005). **2004-2005 İstatistik Verileri (Ön Hazırlık Raporu).** Ankara: Sincan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

MEB Özel Dershaneler Yönetmeliği, 25883, Resmi Gazete. (2005)

Mıhçıoğlu, C. (1969). **Üniversiteye Giriş ve Liselerimiz.** Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, No: 278

Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739, Resmi Gazete. (1973).

Milliyet Gazetesi, Ankara Eğitim Rehberi (28 Ağustos 2005).

Orta Öğretim Kurumları Sınıf geçme ve Sınav Yönetmeliği, 25664, Resmi Gazete. (2004)

ÖSYM. (2005a). **Tarihsel Gelişme.** Online: <http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?DIL=1&BELGEBAGLANTIANAH=11> (12 Mart 2005’te ulaşıldı).

----- (2005b). **2005 Sayısal Veriler.** Online: <http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?DIL=1&BELGEBAGLANTIANAH=2000> (08 Ekim 2005’te ulaşıldı).

ÖZ-DE-BİR. (2005). **Özel Dershaneler.** Online: <http://www.ozdebir.org.tr/ozdebir/ozeldershaneler.asp?Kod=1> (15 Şubat 2005’te ulaşıldı).

Özdamar, K. (1997). **Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi.** Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Özden, Y. (1997). Üniversiteye Girişte Fırsat Eşitsizliğini Giderme Çalışmaları. **Eğitim Yönetimi**, Yıl 3 (4), s.515

Özel Dershaneler Yönetmeliği, 25883, Resmi Gazete. (2005)

Özel Öğretim Kurumları Kanunu, 625, Resmi Gazete. (1965)

Özgüven, E. (1977). Özel dershanelerin Üniversiteye Girişe Etkileri. **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 4, 1- 30.

Özsoy, M. (2003). **Özel Öğretim Kurumları Olarak Dershaneler ve Sorunları (Denizli İli Uygulaması)**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Öztürk, A. (2001). **Üniversite Sınavını Kazanamayan Özel Dershane Öğrencilerinin Ortak Özellikleri ve Özel Dershanelerin Bu Öğrencilere ÖSS'deki Puan Getirisi (Kayseri Örneğinde)**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Payaslıoğlu, A. (1985). **Türkiye'de Yükseköğretim Kurumlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi**. Ankara: ÖSYM Yayını

Sabah Gazetesi, Sait Gürsoy'un "Sınav Sistemi Değişmeli" Başlıklı Yazısı. (24 Aralık 2003)

TED. (2005). **Hayat=180dk.? Türkiye'de Üniversiteye Giriş Sistemi Araştırması ve Çözüm Önerileri**. Ankara: TED Yayını

Tonak, A. (2001). **Sınavda Kazanmak ve Kaybetmek**. Online: <http://www2.bianet.org/diger/makale2822.htm> (15 Kasım 2005'te ulaşıldı).

Tunay, U. (1992). Lise Öğrencilerini Özel Dershanelere İten Faktörler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yükseköğretim Kanunu, 2547, Resmi Gazete. (1981)

EK 1

Resmi Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					- X
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	83	50	93	55	9	3,1
		22,4	13,5	25,1	14,8	24,3	
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	13	36	62	102	15	4,0
		3,5	9,8	16,8	27,6	42,3	
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	53	33	40	51	19	3,8
		14,4	9,0	10,9	13,9	51,9	
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	39	35	56	65	16	3,8
		10,7	9,6	15,4	17,9	46,4	
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	25	28	44	77	19	4,1
		6,8	7,6	11,9	20,8	53,0	
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	21	29	48	70	19	4,1
		5,7	7,9	13,1	19,1	54,2	
7	Arkadaşlarımla dershaneye gidiyor olması	211	53	42	30	2	1,9
		57,8	14,5	11,5	8,2	7,9	
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	152	53	57	38	6	2,5
		41,4	14,4	15,5	10,4	18,3	
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	219	27	38	34	3	2,0
		61,3	7,6	10,6	9,5	10,9	
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	18	21	55	81	195	4,1
		4,9	5,7	14,9	21,9	52,7	
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	16	18	51	68	214	4,2
		4,4	4,9	13,9	18,5	58,3	
12	ÖSS'ye hazırlanmak için boş zamanlarımı dershanede kullanmak	95	38	63	72	100	3,1
		25,8	10,3	17,1	19,6	27,2	
13	Anlaşılmayan konularda etüt almabiliyor olması	29	26	39	80	192	4,0
		7,9	7,1	10,7	21,9	52,5	
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	39	32	61	70	167	3,8
		10,6	8,7	16,5	19,0	45,3	
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	54	35	57	74	148	3,6
		14,7	9,5	15,5	20,1	40,2	
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	44	30	72	66	157	3,7
		11,9	8,1	19,5	17,9	42,5	
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	84	54	77	63	89	3,1
		22,9	14,7	21,0	17,2	24,3	
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	75	52	75	59	105	3,2
		20,5	14,2	20,5	16,1	28,7	

EK 1- Devam

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					- X
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	24	25	62	97	163	3,9
		6,5	6,7	16,7	26,1	43,9	
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	46	50	71	65	138	3,5
		12,4	13,5	19,2	17,6	37,3	
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	161	34	31	39	103	2,7
		43,8	9,2	8,4	10,6	28,0	
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	176	43	50	28	65	2,4
		48,6	11,9	13,8	7,7	18,0	
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	208	52	47	29	30	2,0
		56,8	14,2	12,8	7,9	8,2	
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	152	59	75	31	50	2,4
		41,4	16,1	20,4	8,4	13,6	
25	Sınıf mevcudunun az olması	46	38	63	72	151	3,7
		12,4	10,3	17,0	19,5	40,8	
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	58	29	73	75	132	3,5
		15,8	7,9	19,9	20,4	36,0	

EK 2

Resmi Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershanede Alınan Eğitime İlişkin Görüşlerin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					- X
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	146	82	64	25	53	2,3
		39,5	22,2	17,3	6,8	14,3	
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	77	63	69	78	86	3,1
		20,6	16,9	18,5	20,9	23,1	
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	212	64	50	27	19	1,9
		57,0	17,2	13,4	7,3	5,1	
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	49	41	71	90	119	3,5
		13,2	11,1	19,2	24,3	32,2	
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	126	66	75	39	67	2,6
		33,8	17,7	20,1	10,5	18,0	
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	172	70	56	30	38	2,2
		47,0	19,1	15,3	8,2	10,4	
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	198	48	54	28	38	2,1
		54,1	13,1	14,8	7,7	10,4	
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	34	25	51	90	168	3,9
		9,2	6,8	13,9	24,5	45,7	
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	250	31	27	24	31	1,8
		68,9	8,5	7,4	6,6	8,5	
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	34	26	57	86	163	3,9
		9,3	7,1	15,6	23,5	44,5	
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	87	45	61	63	112	3,2
		23,6	12,2	16,6	17,1	30,4	
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	47	39	75	78	131	3,6
		12,7	10,5	20,3	21,1	35,4	
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	90	46	59	49	116	3,2
		25,0	12,8	16,4	13,6	32,2	
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	166	54	64	31	51	2,3
		45,4	14,8	17,5	8,5	13,9	
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	260	38	34	11	27	1,7
		70,3	10,3	9,2	3,0	7,3	
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	130	68	63	39	63	2,6
		35,8	18,7	17,4	10,7	17,4	
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	148	73	66	42	40	2,3
		40,1	19,8	17,9	11,4	10,8	
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	82	51	51	53	128	3,3
		22,5	14,0	14,0	14,5	35,1	

EK 2- Devam

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					\bar{X}
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	115	72	80	33	68	2,6
		31,3	19,6	21,7	9,0	18,5	
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	110	59	65	41	91	2,9
		30,1	16,1	17,8	11,2	24,9	
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	121	51	76	57	64	2,7
		32,8	13,8	20,6	15,4	17,3	
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	156	73	69	27	46	2,3
		42,0	19,7	18,6	7,3	12,4	
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	199	75	38	21	37	2,0
		53,8	20,3	10,3	5,7	10,0	
24	Dershanemiz fiziki şartlar bakımından yeterli	55	37	83	82	111	3,4
		14,9	10,1	22,6	22,3	30,2	
25	Dershane çok disiplinli	88	54	85	73	68	2,9
		23,9	14,7	23,1	19,8	18,5	

EK 3

Özel Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershaneye Gitme Nedenlerine İlişkin Görüşlerin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					- X
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağını düşünmek	3	4	5	2	2	2,8
		18,8	25,0	31,3	12,5	12,5	
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi	-	4	2	6	4	3,6
		-	25,0	12,5	37,5	25,0	
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek	1	4	4	2	4	3,3
		6,7	26,7	26,7	13,3	26,7	
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması	5	2	-	3	6	3,2
		31,3	12,5	-	18,8	37,5	
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması	1	2	-	5	8	4,1
		6,3	12,5	-	31,3	50,0	
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha etkili olması	-	1	3	3	8	4,2
		-	6,7	20,0	20,0	53,3	
7	Arkadaşlarının dershaneye gidiyor olması	3	5	2	3	3	2,9
		18,8	31,3	12,5	18,8	18,8	
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi	3	3	2	2	6	3,3
		18,8	18,8	12,5	12,5	37,5	
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi	4	5	-	2	4	2,8
		26,7	33,3	-	13,3	26,7	
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması	1		2	5	8	4,2
		6,3		12,5	31,3	50,0	
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması	-	-	3	5	7	4,3
		-	-	20,0	33,3	46,7	
12	ÖSS'ye hazırlanmak için boş zamanlarımı dershanede kullanmak	4	1	3	3	4	3,1
		26,7	6,7	20,0	20,0	26,7	
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması	1	-	1	3	11	4,4
		6,3	-	6,3	18,8	68,8	
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması	1	1	1	2	9	4,2
		7,1	7,1	7,1	14,3	64,3	
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması	1	3	3	5	4	3,5
		6,3	18,8	18,8	31,3	25,0	
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması	-	3	3	5	5	3,8
		-	18,8	18,8	31,3	31,3	
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması	1	3	3	6	3	3,4
		6,3	18,8	18,8	37,5	18,8	
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması	-	5	4	3	4	3,4
		-	31,3	25,0	18,8	25,0	

EK 3- Devam

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					\bar{X}
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması	2	2	3	6	3	3,4
		12,5	12,5	18,8	37,5	18,8	
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi	3	2	4	1	6	3,3
		18,8	12,5	25,0	6,3	37,5	
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması	7	1	2	2	4	2,7
		43,8	6,3	12,5	12,5	25,0	
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması	6	4	1	1	4	2,6
		37,5	25,0	6,3	6,3	25,0	
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması	6	4	2	2	2	2,4
		37,5	25,0	12,5	12,5	12,5	
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması	8	2	4	-	2	2,1
		50,0	12,5	25,0	-	12,5	
25	Sınıf mevcudunun az olması	2	-	2	2	9	4,1
		13,3	-	13,3	13,3	60,0	
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması	2	-	5	2	7	3,8
		12,5	-	31,3	12,5	43,8	

EK 4

Özel Lisede Okuyan Öğrencilerin Dershanede Alınan Eğitime İlişkin Görüşlerin Frekans, Yüzde ve Ortalama Değerleri

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					\bar{X}
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar	6	5	4	-	1	2,1
		37,5	31,3	25,0	-	6,3	
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum	4	2	7	-	3	2,8
		25,0	12,5	43,8	-	18,8	
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor	8	2	3	2	1	2,1
		50,0	12,5	18,8	12,5	6,3	
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar	2	4	3	4	3	3,1
		12,5	25,0	18,8	25,0	18,8	
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	4	3	4	1	4	2,9
		25,0	18,8	25,0	6,3	25,0	
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar	6	4	1	2	3	2,5
		37,5	25,0	6,3	12,5	18,8	
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar	5	1	6	-	4	2,8
		31,3	6,3	37,5	-	25,0	
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum	2	1	3	4	5	3,6
		13,3	6,7	20,0	26,7	33,3	
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor	9	-	2	-	2	1,9
		69,2	-	15,4	-	15,4	
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum	-	1	5	6	4	3,8
		-	6,3	31,3	37,5	25,0	
11	Çeşitli sorunlarımla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor	1	1	5	3	6	3,8
		6,3	6,3	31,3	18,8	37,5	
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum	2	2	4	4	4	3,4
		12,5	12,5	25,0	25,0	25,0	
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim	-	2	3	2	9	4,1
		-	12,5	18,8	12,5	56,3	
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor	5	-	3	2	6	3,3
		31,3	-	18,8	12,5	37,5	
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum	13	3	-	-	-	1,2
		81,3	18,8	-	-	-	
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor	7	2	2	-	4	2,5
		46,7	13,3	13,3	-	26,7	
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor	7	2	5	1	1	2,2
		43,8	12,5	31,3	6,3	6,3	
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor	5	2	-	2	7	3,3
		31,3	12,5	-	12,5	43,8	

EK 4- Devam

No	Maddeler	Katılma Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde					- X
		1	2	3	4	5	
		n	n	n	n	n	
		%	%	%	%	%	
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az	5	3	4	-	4	2,7
		31,3	18,8	25,0	-	25,0	
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor	4	1	3	1	6	3,3
		26,7	6,7	20,0	6,7	40,0	
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor	4	4	4	1	3	2,7
		25,0	25,0	25,0	6,3%	18,8	
22	Dershanenin ders araçları yetersiz	8	2	4	-	2	2,1
		50,0	12,5	25,0	-	12,5	
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık	5	5	2	2	2	2,4
		31,3	31,3	12,5	12,5	12,5	
24	Dershanemiz fiziki şartlar bakımından yeterli	3	2	3	3	4	3,2
		20,0	13,3	20,0	20,0	26,7	
25	Dershane çok disiplinli	4	7	2	2	1	2,3
		25,0	43,8	12,5	12,5	6,3	

EK 5

ÖĞRENCİLERİN DERSHANELERE GİTME NEDENLERİNE

İLİŞKİN ARAŞTIRMA ANKETİ

Sevgili öğrenciler;

Uzun süredir öğreniminizi sürdürmektesiniz. Şu sıralarda geleceğinizi belirleyecek üniversite sınavına, dershanelere devam ederek hazırlanmaktasınız. Bu araştırmanın amacı, sizlerin dershanelere gitme nedenleri ile dershanelerde almış olduğunuz eğitime ilişkin görüşlerinizi değerlendirmektir. Araştırmanın gerek duyduğu verileri toplamak üzere geliştirilen anket üç bölümden oluşmaktadır. Lütfen her bölümü, bölümlerin başlangıcında yer alan yönergelere göre doldurunuz.

Bu ankette toplanan bilgiler topluca değerlendirilecek ve sadece bu araştırma için kullanılacak olup başka bir kurum yada kimseye verilmeyecektir. Bu nedenle ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur. Anketteki sorulara vereceğiniz samimi cevaplar araştırma açısından, çok önemli katkılar sağlayacaktır. Lütfen cevapsız soru bırakmayınız ve her soru için sadece bir seçenek işaretleyiniz.

Sizlerin anketi özenle ve sabırla dolduracağınıza olan inancımı belirtir, istediğiniz üniversiteye gitmeniz dileğiyle yardımlarınız için teşekkür ederim.

Erzan CENK

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi

İletişim:

e-mail : erzancenkgmail.com

Tel : 0.532.430.97.44

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel bilgilerinizi içeren sorular yer almaktadır. Lütfen, durumunuza uygun seçeneğin yanındaki parantezin içine çarpı (X) işareti koyunuz.

- 1- Cinsiyetiniz nedir?
a- () Erkek b- () Kız
- 2- Kaç yaşındasınız?
a- () 16 b- () 17 c- () 18 d- () 19 e- () 20 veya daha büyük
- 3- Öğrenim gördüğünüz lise aşağıdakilerden hangisidir?
a- () Resmi Lise b- () Özel Lise
- 4- Öğrenim durumunuz nedir?
a- () Lise son sınıfta okumaktayım b- () Mezunum
c- () Üniversite öğrencisiyim
- 5- Okuduğunuz veya mezun olduğunuz okulun türü nedir?
a- () Genel Lise b- () Anadolu Lisesi c- () Fen Lisesi
d- () Endüstri Meslek Lisesi e- () Kız Meslek Lisesi
f- () Ticaret Meslek Lisesi g- () İmam Hatip Lisesi
h- () Diğer (.....)
- 6- Mezun olduğunuz ilköğretim okulunun yeri nerededir?
a- () Köyde b- () Kasabada c- () İlçede
d- () Şehirde e- () Büyükşehirde
- 7- Mezun olduğunuz veya öğrenim gördüğünüz lisenin yeri nerededir?
a- () Kasabada b- () İlçede c- () Şehirde d- () Büyükşehirde
- 8- Okulda hiç sınıf tekrarı yaptınız mı?
a- () Sınıf tekrarı yapmadım b- () İlköğretimde yaptım
c- () Lisede yaptım
- 9- Lisedeki notlarınıza göre başarı durumunuz nasıldır?
a- () Çok iyi b- () İyi c- () Orta d- () Zayıf
- 10- Yükseköğretime hangi puan türü ile girmek istiyorsunuz?
a- () Sayısal Puan b- () Sözel Puan
c- () Eşit Ağırlıklı Puan d- () Yabancı Dil Puanı
- 11- Babanızın öğrenim düzeyi aşağıdakilerden hangisine uygundur?
a- () Okur - yazar değil b- () Diplomasız okur yazar
c- () ilkokul mezunu d- () Ortaokul mezunu

- e- () Lise ve dengi okul mezunu f-() Fakülte veya yüksekokul mezunu
g- () Yüksek lisans veya doktora mezunu

12- Annenizin öğrenim düzeyi aşağıdakilerden hangisine uygundur?

- a- () Okur - yazar değil b- () Diplomasız okur yazar
c- () ilkokul mezunu d- () Ortaokul mezunu
e- () Lise ve dengi okul mezunu f-() Fakülte veya yüksekokul mezunu
g- () Yüksek lisans veya doktora mezunu

13- Babanızın mesleği nedir?

- a- () Çiftçi b- () İşçi c- () Memur d- () Orta veya düşük gelirli serbest meslek
e-()Yüksek gelirli serbest meslek f-() Esnaf g-() İşsiz h-() Emekli
ı- () Diğer (.....)

14- Annenizin mesleği nedir?

- a-() Ev Hanımı b- () İşçi c-() Memur d- ()Orta veya düşük gelirli serbest meslek
e- () Yüksek gelirli serbest meslek f- ()Esnaf g-() Emekli
h-() Diğer (.....)

15- Tüm gelirler dikkate alındığında evinizin ortalama aylık geliri ne kadardır?

- a- () 500 YTL ve daha az (500 Milyon TL ve daha az)
b- () 501-1000 YTL arası (501 Milyon TL- Bir Milyar TL arası)
c- () 1001-1500YTL arası (Bir Milyar 1 Milyon TL – Bir Milyar 500 Milyon TL arası)
d- () 1501YTL-3000YTL arası (Bir Milyar 501 Milyon TL –Üçmilyar TL arası)
e- () 3000YTL' den fazla (Üç Milyar TL'den den fazla)

16- Ailenizin oturduğu evin durumu nedir?

- a- () Kira b- () Kendimize ait c- () Lojman
d- () Aile yakınlarından birine ait, kira ödenmiyor

17- Siz dahil aileniz kaç çocuğa sahiptir?

- a- () Tek çocuk (**20.Soruya Geçiniz**)
b- () 2 çocuk c- () 3 çocuk d- () 4 çocuk f-() 5 çocuk ve fazlası

18- Ailenizde sizden başka dershaneye giden ve öğrenci olan toplam kaç kardeşiniz var?

- a-() Yok b-() 1 çocuk c-() 2 çocuk d-() 3 çocuk
e- () 4 çocuk f-() 5 çocuk ve fazlası

19- Kardeşlerinizden yükseköğrenim görmüş kaç kişi var?

- a- () Hiç yok b- () 1 çocuk c- () 2 çocuk d- () 3 çocuk
e- () 4 çocuk f- () 5 çocuk ve fazlası

20- Dershaneye kayıt olurken ödediğiniz ücret ne kadardır?

- a- () 1000 YTL ve daha az (1 Milyar TL ve daha az)
b- () 1001-1500 YTL arası (1 Milyar 1 Milyon TL- 1 Milyar 500 Milyon TL arası)
c- () 1501-2250YTL arası (1 Milyar 501 Milyon TL – 2 Milyar 250 Milyon TL arası)
d- () 2251 YTL-3000YTL arası (2 Milyar 251 Milyon TL – 3 Milyar TL arası)
e- () 3000 YTL' den fazla (3 Milyar TL'den fazla)

BÖLÜM II
DERSHANEYE GİTME NEDENLERİ

Üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneyi tercih etme nedenleriniz nelerdir?
Lütfen, aşağıda verilen görüşlere katılma derecenizi göre yandaki uygun kutuların içine çarpı
(X) işareti koyarak belirtiniz.

	DERSHANEYE GİTME NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER	KATILMA DERECENİZ				
		Hiç Katılmıyorum	Çok az Katılmıyorum	Kısmen (Orta Düzeyde) Katılmıyorum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	Dershaneye gitmeden üniversite sınavını kazanamayacağımı düşünmek					
2	Dershaneye gitmenin üniversite sınavını kazanmama yardım etmesi					
3	Okullarda verilen eğitimin, üniversite sınavını kazandıracak kadar yeterli olduğunu düşünmemek					
4	Okullarda gösterilen bir çok ders konusunun üniversite sınavında sorulmaması					
5	Dershanede gösterilen tüm konuların üniversite sınavında soruluyor olması					
6	Lisedeki eğitime göre, dershanede verilen eğitimin daha kaliteli olması					
7	Arkadaşlarımla dershaneye gidiyor olması					
8	Ailemin dershaneye gitmemi istemesi					
9	Lisedeki öğretmenlerim dershaneye gitmemi istemesi					
10	Dershanede pratik bilgilerin veriliyor olması					
11	Dershanede yapılan sınavlarda test tekniğinin uygulanıyor olması					
12	ÖSS'ye hazırlanmak için boş zamanlarımı dershanede kullanmak					
13	Anlaşılmayan konularda etüt alınabiliyor olması					
14	Dershanede aldığım eğitim ile kendime olan güvenimin artması					
15	Dershanedeki öğretmenlerle iletişimin daha iyi kurulabiliyor olması					
16	Dershanedeki rekabet ortamının çalışma isteğimi artırıyor olması					
17	Dershanelerdeki rehberlik servislerinin daha etkin çalışıyor olması					
18	Dershanelerde, üniversiteye giriş tercihlerinin yapılmasına yardım eden personelin bulunması					
19	Dershanede yapılan deneme sınavları ile başarı takibinin yapılması					
20	Dershanelerde çeşitli kitap, dergi, cd. gibi materyallerin verilmesi					
21	Dershanede serbest kıyafet uygulaması olması					
22	Devamsızlıkta ciddi bir yaptırım uygulanmıyor olması					
23	Dereceye girenlere ödüller veriliyor olması					
24	Sosyal aktivitelerin daha fazla olması					
25	Sınıf mevcudunun az olması					
26	Sınıfların öğrenci seviyesine göre oluşturuluyor olması					
27	Öğretmen değiştirme imkanı olması					
28	Sınıf değiştirme imkanı olması					

Üniversite sınavına hazırlanırken dershaneye gitme nedenlerinize ilişkin yukarıda belirtilmeyen ancak belirtmeyi yararlı gördüğünüz görüşleriniz varsa lütfen maddeler halinde aşağıda belirtiniz.

- 1-)
- 2-)
- 3-)

BÖLÜM III
DERSHANEDE ALINAN EĞİTİMİN NİTELİĞİ

Üniversite sınavına hazırlanırken dershanede almış olduğunuz eğitimi göz önünde bulundurarak, aşağıda verilen görüşlere katılma derecenizi yandaki uygun kutuların içine koyacağınız çarpı (X) işareti ile belirtiniz.

	DERSHANEDE ALINAN EĞİTİME İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	KATILMA DERECEZİ				
		Hiç Katılmıyorum	Çok az Katılmıyorum	Kısmen (Orta Düzeyde) Katılmıyorum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	Bazı öğretmenler konu öğretimini yapamıyorlar					
2	Öğretmenlerin bilgi düzeyini yeterli buluyorum					
3	Öğretmenler genelde verdiğimiz soruları çözemiyor					
4	Öğretmenler öğrencilerle yeteri kadar ilgileniyorlar					
5	Bazı öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor					
6	Bazı öğretmenler öğrencilere iyi davranmıyorlar					
7	Bazı öğretmenler günlük hayattaki sıkıntılarını sınıfa taşıyorlar					
8	Dershanedeki öğretmenlerimle iyi iletişim kuruyorum					
9	Dershane öğretmenlerimiz özel ders almamızı istiyor					
10	Dershanede anlamadığım ders konularının tekrarını yapabilmek için gerekli ortamı bulabiliyorum					
11	Çeşitli sorunlarla ilgili rehberlik servisi çok yardımcı oluyor					
12	Gittiğim dershaneden çok memnunum					
13	Üniversite sınavını kazanamazsam yine dershaneye giderim					
14	Dershanede yeteri kadar ÖSS deneme sınavı yapılmıyor					
15	Zaman zaman deneme sınavlarında kopya çekiyorum					
16	Derslerin ezberciliğe dayalı olması başarıyı düşürüyor					
17	Dershanede gösterilen derslerin çoğunda konu anlatımı az yapılıyor					
18	Derslerde sınav kapsamı dışındaki konulara girilmiyor					
19	Bazı derslerin haftalık ders saati çok az					
20	Dershaneye kayıt olurken verilen sözler yerine getirilmiyor					
21	Dershane ileri eğitim teknolojisi araçları kullanıyor					
22	Dershanenin ders araçları yetersiz					
23	Dershanede sınıflar çok kalabalık					
24	Dershanemiz fiziki şartlar bakımından yeterli					
25	Dershane çok disiplinli					
26	Dershane yeterince temiz değil					
27	Dershanede güvenlik sorunu var					
28	Dershane kantini ürünleri çok pahalıya satıyor					

Üniversite sınavına hazırlanırken dershanede almış olduğunuz eğitime ilişkin yukarıda belirtilmeyen ancak açıklamakta yarar gördüğünüz hususlar varsa lütfen maddeler halinde aşağıda belirtiniz.

- 1-)
- 2-)
- 3-)

Anket tamamlanmıştır, katkılarınız için teşekkür ederim.